ԺԱ. ՏԱՐԻ 3216 (Ն. Տ.) 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1894 9 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1312 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՈՐԾՈՑ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وه‌لك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	»	»	75
» »	Եռամսեայ	»	»	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ		50

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՃԱԲՈՆ ԲԱՑՈՒԱԾ [*]

Արեւմտից վաճառական ազգաց Ասիոյ արեւելեան երկիրներու հետ ունեցած յարաճուն հաղորդակցութեան հետեւանօք՝ 1852 տարին չբոլորած, անոնց հետաքննին ուշադրութիւնը զօրեղ ձգտում մ'ունեցաւ Ճաբոնի՝ բովանդակ աշխարհի դէմ յամառօրէն փակ պահած դուռներէն մուտք ունենալու։ Ասոր իբր ապացոյց կրնանք յիշել այն բազմապատիկ փորձերը, որք եղան ներկայ դարուս առաջին կիսուն, զայն ուրիշ ազգաց հետ շփման մէջ դնելու համար։ Այդ թուականէն առաջ բոլոր այդօրինակ ջանքեր, ինչպէս որ տեսանք, վրիպեցան։ Արդարեւ կը թուէր թէ ճաբոնական իշխանութիւնք հաստատապէս որոշած էին մերժել այն բոլոր ձեռնարկներուն դէմ զորս քաղաքակրթեալ ազգերն ի գործ կը դնէին ընկերային գաղափականութիւնը ապահովելու եւ վաճառականութեան ազատ փոխանակութիւնը ծաւալելու համար անոնց երկրին մէջ։ Ասոնց Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան գրած պահանջներուն վրայ կարծիք յայտնելու կամ անոր գործած հնարքները մանրամասնելու, հոս կ'արձանագրենք այն իրողութիւնը, թէ Ճաբոնի աշխարհագրական դիրքը արեւելից մէջ աճող վաճառականութեան հետ այն աստիճան կարեւորութիւն ունի, եւ ո՛րքան փափաքելի ու ո՛րքան պիտանի էր յիշեալ կառավարութեան—քանի որ կ'ուզէր ապաստանի նաւահանգիստներ ունենալ այդ ծովերէն անցնող իր նաւերուն համար — որ ազդուապէս զգացուեցաւ թէ ա՛լ ժամանակը եկած հասած էր որ կա՛մ բարեկամական համաձայնութեամբ եւ կա՛մ զինու զօրութեամբ պիտի բարձուէին այլ եւ այլ ազգաց առեւտրական ազատ հաղորդակցութեան դէմ Ճաբոնի յարուցած հնաւանդ արգելքներն։ Եւ, անտարակոյս, Միացեալ Նահանգներն ունէին մասնաւոր պատճառներ փափաքելու այսպիսի փոփոխութիւն մը։ Բաց ի այս քանի մը տհաճոյ դէպքերէն որ անցան իր եւ Ճաբոնի միջեւ—ճաբոնական եզերաց վրայ խորտակեալ Ամերիկեան նաւուն նաւաստիներուն նկատմամբ—Միացեալ Նահանգները՝ Խաղաղականի մէջ ծաւալ գտած առեւտրային ձեռնարկներուն յաջող կատարման համար, Ճաբոնի նաւահանգիստներէն մէկ քանիին բացուելու անհրաժեշտ հարկին մէջ կը գտնէին։

Ամերիկացւոց յաջողութեան ի նպաստ հաւանականութիւնք ալ կային, որոյմէ զուրկ էին արեւմտից բազում զօրութիւնք։ Եւրոպեան գլխաւոր ազգերն, իրենց դիմումներովը, յաճախ գրգռած եղան իրենց նախորդներուն Ճաբոնի թողած վատահամբաւ յիշատակները։ Այսպէս, Փորթուգալ կանխաւ աններելի յանցանք մը գործած էր իր կատարած դերովը։ Անգլիա, որ անգամ մը մուտ գտած էր ի Ճաբոն, կամովին լքած էր զայն, Փորթուգալի հետ խնամութիւն հաստատած ըլլալով։ Ռուսիա իրեն ստացուածք ըրած էր Քուրիլեան կղզիները եւ կասկածներ յուզած Ամուր գետին բերանը ամրութիւններ կանգնելով. եւ, ինչպէս որ Ճաբոնի կայսրը դիտել տուած էր, «Ճաբոնի համար զօրաւոր հակամիտութիւն մը կը ցուցնէր»։ Հոլանտա այն աստիճան սովրած էր ծայրայեղ զիջումներու համակերպիլ իբր երկու դար, որ ուրիշ նոր արտօնութիւններ խնդրել իրեն համար անկարելի պիտի ըլլար։ Միացեալ Նահանգք գո՛նէ ազատ մուտ գտան, այնու զի ճաբոնական միտքերու մէջ բունած չէին ո՛ եւ է շահախնդիր կամ ստնարձակ դիրք։

Ճաբոնի ամերիկեան արշաւանաց նպատակին ջերմ պաշտպան ու փաստաբան կանգնեցաւ ծովակալ Փէրրի, անուանի նաւային պաշտօնատար մը։ Մեծ խնամով ճաբոնական ժողովրդեան պատմութիւնը ուսանելէն եւ ըստ այնմ ծրագիր մը պատրաստելէն վերջը, զայն մատոյց կառավարութեան եւ պնդեց անոր անմիջական գործադրութիւնը։ Սիրով ընդունեցաւ առաջարկն, եւ որոշուեցաւ որ նաւախումբ մը իսկոյն ճամբայ ելլէ իր հրամանատարութեան տակ։ Նաւատորմիղը պիտի բաղկանար 12 նաւերէ, յորս պիտի գտնուէին հինգ խոշոր շոգենաւեր, չորս յածաւորակներ եւ երեք պաշարամթերի նաւեր։ Սխալ վարչութեան մը հետեւանօք, բաւական ժամանակի պէտք եղաւ՝ մինչեւ որ ճամբայ ելնելու պատրաստ գտնուեցան նաւերը։

Մեծ հետաքրքրութիւն արթնցաւ բնականաբար այս արշաւանքի մասին, գրական եւ գիտական ակումբներու մէջ։ Ուստի անթիւ դիմումներ եղան քաղաքակիրթ աշխարհին ամէն կողմերէն՝ միանալու այս ուղեւորութեան։ Բայց այս բոլոր առաջարկները բացարձակապէս մերժուեցան։ Այս ձեռնարկութեան միացողներն ալ խստութեան ենթարկուեցան։ Ասոնց արգիլուած էր ո՛ր եւ է յարաբերութիւն ունենալ հրապարակագիրներուն հետ, նաւախմբին շարժումներուն եւ զայն կազմող նաւերուն կարգապահութեան եւ կամ ներքին ուղղութեանց մասին լռապահ պիտի ըլլային։ Նոյն իսկ բարեկամական թղթակցութեանց մէջ զանցառու պիտի չգտնուէին յիշել ո՛ եւ է պարագայ, որ եղած գիւտերուն հետ կրնար վերաբերութիւն ունենալ։ Արշաւանքին անդամոց պահած բոլոր օրագրերն եւ յուշքերը պիտի նկատուէին կառավարութեան գոյքը, մինչեւ որ զանոնք առանձինն տպագրութեան յանձնելու հրամանը տրուէր։ Այս կանոնաւորմանց նպատակը ամէն տեղեկութիւն գաղտնի պահել էր միւս Տէրութիւններէ՝ որոնք տեղեկութեանց անհաղորդ մնալով չի կրցին ձեռնամուխ ըլլալ գործին։

⁂

Ցապաղումներէ ընդարմացած, վերջապէս, ծովակալ Փէրրի Միսիսիփի նաւով ճամբայ ելաւ 1852 նոյեմբերի 24ին թողլով որ իրեն հետեւին միւս նաւերը։

Մայիս 26, հինգշաբթի օրը, նաւախումբը ապահով խարսխեց Նափայի նաւահանգիստը, Լու-Չու կղզւոյն ամենէն կարեւորներէն մին։ Անորոշ է սակայն թէ ո՛ր իշխանութեան կը պատկանի Լու-Չու կղզին։ Ոմանք Ճաբոնի իսկ այլք Չինու կուտան այդ կղզւոյն թեւարկութեան առաջնութիւնը։ Բայց մեծ հաւանականութիւնը առաջնոյն կողմն է, վասնզի լեզուն, սովորոյթք, օրէնք, տարազք, առաքինութիւնք, մոլութիւնք եւ առեւտրական հաղորդակցութիւնք համաձայն կը թուին ըլլալ այն կարծեաց։

Մինչ նաւերը կը մերձենային, Մեծն Լուչու կը տեսնուէր աւելի քան քսան մղոն հեռուէն, եւ երբ այնչափ մօտեցան որ առարկաները տեսանելի կը դառնային, կղզին նկարագեղ եւ շատ հրապուրիչ կերպարանք մը կ'ըզգենուր։ Երբ նաւերը մտան նաւահանգիստ, իսկոյն ձողի մը գագաթը բարձրացաւ բրիտանական դրօշակը։ Այս դրօշակը տանը քրիստոնեայ միսիոնարի մը բնակավայրն էր. իր անունն էր Պէթթէլհայմ, հրէութենէ նորադարձ մը, որ 5—6 տարիներէ ի վեր կը բնակէր կղզւոյն մէջ, Բրիտանիոյ «բարեպաշտ պաշտօնէից» ընկերակցութեան մը պաշտպանութեանը տակ։ Երկու անձեր տեսնուեցան որ կը դիտէին նաւախումբին յառաջխաղացումը, այդ դրօշակին ձողին ստորոտէն, եւ հեռադիտակի օգնութեամբ կը տեսնուէին խումբ խումբ մարդիկ, որ քաղաքէն դուրս կ'ելնէին սպիտակ հովանոցներով։

Խարսխելէն անմիջապէս վերջ, երկու պաշտօնեաներու մակոյկ մը յառաջացաւ դէպի նաւերը։ Ցածտակամածին վրայ ելնելով շատ խորին ողջոյններ տուին, եւ ներկայեցին ճաբոնական թղթի ծալլուած կարմիր քարդ մը, իբր մէկ եարտա երկայնութեամբ։ Գլխաւոր պաշտօնեայն հագած էր թոյլ եւ բացկարմիր զգեստ մը, մինչ միւս ընկերինը համաձեւ բայց կապուտագոյն էր։ Կը կրէին նաեւ երկայնաձեւ բաց-դեղին գլխարկներ կապոյտ շրջերիզով, եւ սանդալներ։ Ունէին երկայն եւ սեւ՝ բայց ցանցառ մօրուքներ, եւ իրենց տարիքն ըստ երեւոյթին 35-40 էր։ Դէմքով կը նմանէին ճաբոնցիներու, եւ էին մելթ-ձիթագոյն։ Ո՞վ էին ասոնք, կամ իրենց այցելութեան նպատակը ի՞նչ էր. այս բանը անմիջապէս չգիտցուեցաւ, քանի որ թարգմանիչ մը չէր գտնուեր Սըսքըհաննայի մէջ որով եկած էին։ Բայց ծովակալին չինացի ծառայներէն մէկը կանչուեցաւ որ քարդին վրայ նշանակուած տառերը ըստ բաւականին հասկնալով կրցաւ բացատրել, թէ այցելութիւնը սոսկապէս չի-չի էր, կամ յարգական ողջագուրը մը նաւուն ժամանման առթիւ։ Ծովակալը կանխամտածած յատակագծէն չշեղելով մերժեց զիրենք եւ կամ ուրիշ մէկը ընդունիլ իր նաւը։ Ուստի ասոնք վերադարձան ցամաք։ Շատ հաւանական է որ ասոնք ղրկուած էին խուզարկութիւններ ընել, եւ, առանց իրենք զիրենք ճանչցունելու, ըմբռնել այս այցելուներուն նաւային զօրութիւնը եւ ըստ այնմ փոխելու ի հարկին իրենց աշխարհավարութեան եղանակը։

Հազիւ թէ մեկնեցան ասոնք, եւ ահա Տր. Պէթթէլհայմ եկաւ նաւը, բնիկ մակոյկով մը։ Կղզեցիներուն հետ այն աստիճան գժտութեանց մէջ էր որ քիչ յուզումով մը չսպասեց նաւերուն գալուստը։ Տր. Պէթթէլհայմ առաջնորդուեցաւ ծովակալին խուցը, ուր մնաց երկու երեք ժամ։ Եւ այս տեսակցութեան միջոցին յայտնեց թէ լսած չէր երբէք ամերիկեան արշաւանքին նկատմամբ բան մը, եւ ըսաւ թէ 1½ տարիէ ի վեր ո՛ եւ է օտարահպատակ նաւու մը դրօշակին ծածանիլը չէ տեսեր ի Նափա։

(*) Չինուճաբոնական պատերազմին առթիւ՝ աշխատակից մը շահեկան համարած էր թարգմանաբար մեզ ղրկել Ճաբոն Բացուած անուն անգլիարէն գրքէն քաղուած մը որ անցեալին վերաբերեալ կարեւոր տեղեկութիւններ կը պարունակէ։ Այս երկասիրութեան ուրիշ մէկ մասին թարգմանութիւնն ալ ստացած ենք, զոր կը սկսինք հրատարակել ահա։ Տ. Խ.

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՇՐՋԱՆԸ

ԵՐԵՔ ՖՐԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ

Ա.

Ասիկա վէպ մը չէ, ճշմարիտ պատմութիւն մըն է, այնքան ճշմարիտ որ հրապուրուեցայ իր վաւերականութենէն իսկ եւ մտածեցի թէ պարզապէս պատմելով զայն, առանց ամենաչնչին պարագայ մը հնարելու, իմ յուզումս պիտի հաղորդեմ ընթերցողին։

Կամքն ու խելացութիւնը մեր օրերը այնքան հասարակ բաներ չեն որ աւելորդ ըլլայ զանոնք յանձնարարելը։

Ժան տը Ս... ուսեալ մարդ մը, սորվելու չափազանց փափաքող, կը ձանձրանար Փարիզի մէջ։ Իրեն յարմար գործ մը չէր գտներ հոն. վասն զի ոչ մէկ գործ արգելքներ պիտի ներկայացնէր իրեն յաղթելու։ Բնաւ ո՛ եւ է արհեստի համար կոչում չունէր։ Հարուստ եղած էր եւ հարստութեան քաղցրութիւններէն յափրացած էր, ինչպէս նաեւ կործանումի կծու հեշտանքներէն։ Քիչ մը զուարճացած էր իր ստացուածքին յետին բեկորներուն վրայ վիճաբանելով։ Երբ ա՛լ մէկ փարան չմնաց, չուզելով փոխառութիւն ընել իր ընտանիքէն՝ ինքզինքն արհամարհելի չընելու համար, ոչ իր բարեկամներէն՝ զանոնք թշնամի չընելու համար, որոշեց ճամբորդել։

—Ո՞ւր պիտի երթաս, հարցուցին իր կեանքին մտերիմ հանդիսատեսները որք, գիտնալով թէ չի պիտի ուզէ իրենց քսակին դիմել, կը հետաքրքրուէին անոր արտակարգութիւններուն։

—Սկսելու համար՝ աշխարհիս շրջանը պիտի ընեմ. յետոյ, նայի՛նք։

—Ա՛հ, եթէ միջոց ունիս այդ քմահաճոյքդ կատարելու....

—Միջոցը պիտի գտնեմ։ Կարելի չէ որ խելացի ու կամքի տէր մարդ մը առանց ուղեւորութեան մը մէջ պէտք եղածին չափ ապուշներու չհանդիպի՝ ապրելու համար։ Խնդիրը անկից Հավր երթալն է։

—Արեւմտեան երկաթուղիին ընկերութենէն արտօնագիր մը պիտի առնեմ քու անուանդ, ըսաւ մէկ ընկերը, որ խմբագիր էր եւ անծախս ծառայութիւն մը մատուցանելու պատրաստ։

—Կը փորձե՛ս զիս։ Բայց շնորհ մը պիտի ըլլայ այդ։ Կ'ուզեմ ես շահիլ ուղեգինս. ոտքով պիտի երթամ։

Երբ գրպաններուն կը զարնէր, համարձակեցան հարցնել իրեն.

—Գրպանդ ո՞րչափ ստակ ունիս։

—Վաղը պիտի ըսեմ, երբ գնումներս կատարեմ։

Գնումներ ըսածն էր զոյգ մը ամուր կօշիկ, գաւազան մը եւ պայուսակ մը, որուն մէջ աւելի հաց կար քան փոխնորդ զգեստ, եւ յաջորդ օրը, պայուսակը կռնակը, Ժան կ'ըսէր իր բարեկամներուն՝ քսակին խորը ցուցընելով անոնց.

—Ահա մնացածը. դեռ տասերկու ֆրանք կայ։

—Խե՛նդ ես, գոչեցին միաբերան՝ իր անխոհեմութենէն սարսափահար բարեկամները։

—Անոնք որ այսպէս կը համարուին, յաւելց փիլիսոփան, շատ անգամ յամառ իմաստուններ են. մարդոց մէջ կ'երթամ. բաւական օգտակար պիտի ըլլամ անոնց, ուստի արդիւնաբեր պիտի ըլլան ինծի։

Բարեկամներն ու ընկերներն ալ ուզելով փոքր դեր մը խաղալ աշխարհիս բոլորտիքը կատարուելիք այդ տարօրինակ ճամբորդութեան մէջ, առաջարկեցին իրեն ընկերանալ մինչեւ Ռուան, եւ իր ուղեւորութեան այդ անմիտ նախաչափը կարճեցնել։ Առանց ձեւակերպութեան ընդունեց. անոնց սնամտութենէն ուզելով օգուտ քաղել՝ առանց զանոնք կործանելու, թողուց որ իր ուղեգինը վճարեն։ Բայց Ռուանի մէջ հրաժեշտ առաւ անոնց, եւ հետիոտն անցաւ՝ մնացած իննըսուն քիլոմէթր տեղը, բացօթեայ միայն պառկելով, իր պարկին ուտեստները ուտելով, եւ ջուր միայն խմելով։

Հավր հասնելով, ժամանակ չի կորսնցուներ. մեկնելու պատրաստ ամերիկեան նաւու մը նաւապետը կը գտնայ, յանդգնօրէն կը խնդրէ անկէ որ շոգենաւովը ճամբորդէ, փոխան մանր մունր ծառայութիւններու, որք կրնային հաշուակալութենէն մինչեւ դաշնակահարութեան դասերու հասնիլ. Նաւապետը կ'ապշեցունէ իր պաղարիւնութեամբը, կը հմայէ զայն իր յախուռն համարձակութեամբը եւ վերջապէս ձրիաբար ճամբայ կ'ելլէ, առանց խորհելու իր տասերկու ֆրանքը, որմէ տասն սանդիմ միայն առած էր՝ քարափին վրայէն վարդ մը գնելով ամերիկուհիի մը տալու համար, զոր որոշած է իր մտածմանց կինն ընել ուղեւորութեանը մէջ։

Ցոյժ հաճոյալի եղաւ ճամբորդութիւնը։

Նիւ-Եորք ելլալով, հրաժեշտ առաւ ամերիկուհիէն ինչպէս նուազած երազէ մը, շնորհակալ եղաւ նաւապետին, որ քիչ մնաց յուզումէն իր ձեռքերը կոտրտէր եւ որ յանձնարարագրեր տուաւ իրեն յետոյ, այս առաջին շրջանէն հպարտ, ոտքը գետին զարկաւ եւ երդում ըրաւ պատսպարան մը ունենալ ի ճաշել այդ իրիկուան իսկ, առանց մուրալու եւ առանց ծախսելու իր տասնըմէկ ֆրանք իննըսուն սանդիմը։ Ա՛լ վարդ գնելու չէր։

Այն օրն իսկ գիշերօթիկ վարժարան մը մտաւ ֆրանսերէնի դասեր տալու համար եւ անգլիերէն լեզուն ալ կատարելապէս սորվելու համար։

Մոռցայ ըսել թէ բաւական աղէկ կը խօսէր սպաներէնն եւ իտալերէնը։

Ութ օր ետքը՝ կրնար կեղծօձիքներ եւ թուղթէ թեւնոցներ ունենալ. միտքը դրած ըլլալով բնաւ նոթ չառնել, ուղեւորական տպաւորութիւն չարտայայտել, միակ թուղթն եղաւ ասիկա որ անհրաժեշտ երեւցաւ իրեն։

Բ.

Քանի մը շաբաթ ետքը, մեր ուղեւորը կը հեռանար Նիւ-Եորքէն բաւական ստակով՝ Սան-Ֆրանչիսքօ երթալու համար։ Մեծ ծրագիրներ կը պատրաստէր գործունէութեան այդ կեդրոնին համար։ Բայց նենգամիտ բնութիւնը կ'ուզէր երկարել իր փորձութիւնները։ Ի Սան-Ֆրանչիսքօ հիւանդ պառկեցաւ ծանրապէս, բոլոր ստակը ծախսեց՝ տենդին դէմ մաքառելու համար, եւ, գրեթէ յաղթուած, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, ինքզինքը ժամանակ մը բժիշկներուն յանձնելով առանց լքելու իր ապրելու եւ ուղեւորութիւնը շարունակելու որոշումը։

Կամքը բուժեց զինքը, հակառակ բժիշկներու կարծիքին։ Հիւանդանոցին մէջ իր ապաքինութեան միջոցին, սենեակին մէջ մտերմացաւ ուրիշ ապաքինողի մը հետ, Եաքօհամա ուղեւորներ տանող ամերիկեան նաւու մը նաւապետը։ Հիւանդանոցի այդ բարեկամին շնորհիւ ինքզինքը պետ առաջարկեց նաւուն վրայի ոչ-նաւագ պաշտօնեաներուն։ Այնքան խանդավառութիւն ունէր եւ այնքան քիչ դրամ կ'ուզէր որ ամէն ոք կը փորձուէր շահագրգռութիւն ընել անոր ծառայութիւններէն։

Ժան տը Ս... ահա Ճաբոնի մէջ։ Ֆրանսական օթէլ մը կը ներկայանայ եւ կ'առաջարկէ իր ապրուստը հոգալ չորս լեզու խօսող թարգմանի պաշտօն կատարելով։ Կ'ընդունին. անցորդ ուղեւորները կ'ընտելացնէ. ամենուն առջեւ յաջողութիւն կը գտնէ, եւ որովհետեւ իբր միջնորդ կը ծառայէ ճաբոնցի վաճառականներու,—աշխարհի առաջին վաճառականները,—եւ իտալացի յանձնակատարներու միջեւ, քիչ ժամանակի մէջ անանկ կլորիկ գումար մը կը շահի որ կը խանդեցունէ զինքը։ Զուգեր ստակ դիզել եւ Հոնկ-Քոնկ կ'երթայ։

Հոն, անգլիացի պաշտօնատարներու ակումբի մը մէջ կ'ընդունուի իբրեւ քարտուղար. վարիչին միտքը կուգայ որ երիտասարդութեանը՝ Քաւթիէ—Լաթէնի մէջ պնդամուղի նշանաւոր խաղցող եղած է. խաղեր կը կազմակերպէ, գրաւներ կը դնէ եւ՝ գրեթէ ակամայ՝ կարեւոր մրցում մը կը շահի։

Հարստանալու եւ ճամբան կենալու վախով կը համակուի. գեղեցիկ առթէ մը օգտուելով կը քալէ՝ Կալկաթա երթալու համար։

Ուղեգինը սուղ է եւ կործանարար կ'ըլլայ մեր ուղեւորին համար, օդին գէշութենէն ու նաւուն անպիտանութենէն առթուած բազմաթիւ դադարներու հետեւանօք, առանց հաշուի դնելու անհիւրընկալ բարքերն այն մարդոց որոց հետ ստիպուած էր ճամբորդել։ Կալկաթա հասնելով, Ժան տը Ս... նորէն առանց ստակի կը մնայ։ Երազուն կը շրջի Պէնկալի մայրաքաղաքին մէջ, հարցունելով ինքնիրենը թէ մեղմ կլիման պիտի կշտացունէ՞ր զինքը։ Քաղաքին ամենէն գեղեցիկ օթելին առջեւէն անցնելով, ներս կը մտնայ, իբրեւ թէ սենեակ մը ընտրելու համար, եւ մինչ կ'երթան գլխաւոր պաշտօնեան կանչելու, ինք կը մտնայ ուղեւորներուն սրահը եւ կը նշմարէ լուսանկարներու ցուցադրութիւն մը որք աւելի սքանչացողներ ունէին քան գնորդներ, դատելով թուղթին դեղին գոյնէն, պիտակներուն գունատելէն եւ հնդիկ ճանճերուն աղտեղութիւններէն։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (5)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՈՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

(ՏԱՐՄԻԿ—ՄԱՄՈՒՆԻՔ)

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՋՈՒՐԻ ԿԱԹԻԼ ՄԸ

Մինչ բանտապետը գացած էր տեղեկութիւն տալու տնօրէնին, խեղճ աղջիկը փոխադրուած էր փոքր խոնաւ խուց մը ուր ինկած էր փայտէ նստարանի մը վրայ։

Հոն, գուցէ տակաւին կը կարծէր որ սոսկալի մղձաւանջի մը խաղալիկն է, եթէ ցաւագին հեծքիններն ու աղաղակներն որք անմիջապէս իր ականջին զարկին, շուտով իրականութեան բերած չըլլային զինքը։

Գերմարդկային ճիգ մը ընելով այն ատեն, ուզեց տեսնել այդ հեծքիններն արձակողները եւ մօտեցաւ վանդակապատ նեղ պատուհանին որ կը լուսաւորէր իր գտնուած սրահն, բայց հազիւ ակնարկ մը նետած էր դուրս՝ անմիջապէս ետ ընկրկեցաւ, երեսը ձեռքերուն մէջ ծածկելով։ Այդ պատուհան կը նայէր ներքին բակի մը վրայ ուր դատապարտեալները կը կրէին իրենց արժանի պատիժները։

Հոն, ցեխին եւ արիւնին մէջ կծկուած հարիւրի չափ թշուառներ կային արիւնաշաղախ ու վտիտ անդամներով, կապարագոյն եւ հողագոյն դէմքով, եւ հազիւ ծածկուած քանի մը կտոր հագուստի բրդուճներով։

Ոմանք շղթայով մը մէկ սրունքէն կապուած էին անանկ ծանր զանգուածի մը որ անհնար էր տեղէն երերցնել զայն։ Երբ ուզէին քիչ մը մարզանք ընել, պարտաւոր էին գազաններու պէս դառնալ, քանի մը քայլի սահմանին մէջ։

Ուրիշներ, դաստակնին կապուած փայտի կտորի մը ծայրին, զոր կը կրէին իրենց վիզը, չէին կրնար ոչ ծռիլ, ոչ ձեռուըննին վեր առնել, եւ այս զրկում ճշմարիտ տանջանք մըն էր։

Դատապարտեալներէն մէկուն ալ ձեռքն ու ոտքը փակուած էին երեսուն սանդիմեթր բարձրութեամբ տախտակի մը մէջ, եւ այդ կերպով օրը տասն անգամ բանտին շուրջը պիտի դառնար։

Պահակ մը, կամ լաւ եւս դահիճ մը, անոր մէջքին անցուած շղթայով մը առաջ կը քաշէր զայն, մինչ ուրիշ մըն ալ ծանր գաւազանով մը կը զարնէր՝ առաջ քշելու համար։

Հետեւապէս այս յանցաւորը ստիպուած էր քաշկռտուիլ իր ազատ սրունքին վրայ, եւ մարմինը ծռել, ամենէն ցաւատանջ դիրքին մէջ։ Յետոյ, հոս հոն, տղմաթաթաւ գետնին վրայ կը տեսնուէր, հրէշային սարդի մը պէս սողալով, բանտարկեալ մը ծանր վանդակով մը բեռնաւորուած, որուն յատակէն կ'անցնէին իր ձեռքերն ու իր գլուխը, բայց անանկ նեղ ծակերէ որ չէր կրնար ետ քաշել զանոնք։

Երբ հանգչիլ ուզէր, ստիպուած էր կծկտիլ այնպէս մը որ իր ծանր բեռն հողին դպչէր. երբ փափագէր քիչ մը շարժիլ տեղէն, այդ բոլոր ծանրութիւնն իր ուսին վրայ կրելու պարտաւոր էր։

Օրն երկու անգամ, կիներն անոնց որ այս ահաւոր տանջանքները կը կրէին, արտօնուած էին գալ ուտելիք տալ իրենց էրիկներուն, իրենք իրենց ձեռքովը կերցընելով ուտելիքը։

Անոնք որ ամուսնացած չէին կամ զաւա՛կ, ոչ ոք, ոչ ծնողք ոչ բարեկամ չէր խնամեր, բանտապաններուն կողմէ կը սնուցուէին, եւ շատ անգամ կը պատահէր որ առտուն, անկիւն մը մոռցուած վանդակ մը անշարժութենէ դուրս հանել ուզելով, բանտապահը դիակ մը միայն կը գտնէր այլ եւս։

Այդ զզուելի տեսարանէն զերծ մնալու համար Սոլ-Պրատէ քաշուած էր խորն այն խուցին ուր փակած էին զինքը։

Պատին մէկ անկիւնը կծկտուած, կը ջանար գոցել ականջները՝ այդ դժբախտներուն ցաւագին հառաչումներէն եւ այն ատեն իր անձնական դժբախտութեան վրայ կը խորհէր, երբ իր սենեկին դուռը մեկէն ի մէկ բացուելով՝ իրեն ընկերակցող ստորականը ներս մտաւ։

Կ'առաջնորդէր բանտին տնօրէնին եւ ուրիշ երկու այցելուներու, որոց վրայ վերցուց Լէնկի այրին իր սեւեռաքիք ակնարկները։

Տնօրէնը յիսուն տարեկանի մօտ մարդ մըն էր, խիստ դէմքով, եւ իրեն ընկերացողներէն մէկը ոչ իր կերպարանքին ոչ իր հագուստներուն մէջ չունէր աչքի զարնող բան մը։

Սակայն պաշտօնատարը մեծ յարգանքով կը վարուէր հետը, եւ երկուքն ալ զարմացկոտ ակնարկ մը նետելէ ետք բանտարկեալուհիին վրայ, քանի մը խօսք փոխանակեցին անմիջապէս, զորս Լիւս-Սիւռ չլսեց իսկ, վասնզի իր աչքերն ակամայ յառած կը մնային նորեկներէն երրորդին վրայ։

Վասնզի այդ անձ անանկ մարդ մըն էր զոր մէկ անգամ իսկ տեսնելէ ետք անկարելի էր մոռնալ։

Բարձրահասակ մէկն էր զարհուրելի տգեղութեամբ եւ զզուելի երեւոյթով։

Ծաղկախտէ անողորմաբար աւերուած իր դէմքը լեղի ժպիտով մը կը ծռմռկէր, արիւնոտ ու մազազուրկ լինդեր երեւան հանելով։

Իր աչքերը, ցանոտ ու արիւնաղեղ, գազանի աչքերու պէս կը քթթէին. ընդլայնուած ու շարժուն ռնգունքները կարծես արիւնայեղութեան հոտ կ'առնէին։

Երկաթաթել գլխարկ մը դրած էր եւ կարմիր վարտիկ մը հագած, որուն կոշիկ մօրթէն կը կախուէին հինգ փոկեր՝ սուր գամերով վերջացած։

Դրան սեմին վրայ անշարժ՝ իբր թէ մուտքը պաշտպանելու համար, աջ ձեռքովը կը կռթնէր հնդկական երկար ու արիւնոտ գաւազանի մը վրայ։

Իւթէլ զարմանքին կը թուէր թէ կը ճանչնար արդէն այդ հրէշը, թէ արդէն տեսած էր զայն, եւ անշուշտ անմիջապէս յիշեց, վասնզի աչքերը փակեց՝ սոսկման ճիչ մը զսպելով։

Յիշած էր թէ իր մայրը զինքը վախցընելու համար՝ երբ տղայ էր եւ չէր ուզեր հնազանդիլ՝ շատ անգամ ցուցուցած էր իրեն այն պատկերներէն մէկուն վրայ որք գլխատման օրերը կը վաճառուին ի Չինաստան, մարդ մը որ կը նմանէր այդ իր առջեւ կեցող մարդուն, եւ թէ այդ մարդը դահիճն էր։

Ա՛ւա՜ղ, չէր սխալեր։

Տնօրէնին ընկերակցող մանտարէնը՝ Հէնկ—Թա—Լանկի սպանութեան գործը քննելու պաշտօն ունեցող դատաւորն էր, եւ կանոնները կը պահանջէին որ այս կարգի պաշտօնատարները միշտ իրենց հետ ունենան այն մարդը որ վերջին բառն էր օրէնքին, կարծես անոնց յիշեցնելու համար ամէն վայրկեան՝ իրենց վճիռներուն հետեւանքները եւ իրենց պարտականութիւններուն ծանրութիւնը։

Մանտարէնի մէկ նշանին վրայ, դահիճը մօտեցաւ բանտարկեալուհիին։

Սա անշուշտ զգաց անոր գալը, վասն զի սառուցիկ սարսուռ մը համակեց իր բոլոր էութիւնը, եւ երբ աղէտալի մարդը ձեռքն իրեն կարկառեց, աղջիկը ոտքի ելաւ աշխուժով, անոր հպման պղծութենէն ազատ մնալու յոյսով։

Մարդն իր անասնական ծամածռութիւնը ժպտեցաւ եւ հրամայեց անոր իրեն հետեւիլ։

Խեղճն հնազանդեցաւ անոր քովէն քաշկռտուելով, եւ այսպէս անցան նախ այն տանջանարանէն զոր վերը նկարագրեցինք, յետոյ երկար ու ամայի գետնուղիէ մը, որ առաջնորդեց զանոնք բանտին կիներու յատկացուած բաժինը։

Հինգ վայրկեան ետքը, առջի օրուան հարսը իր ետեւէն կը լսէր ծանր դրան գոցուիլը։ Խեղճ Սոլ-Պրատէ նորէն առանձին էր իր անձկութիւններուն հետ, բաժնուած մօրմէն, բարեկամներէն, բոլոր անոնցմէ որք պիտի կրնային պաշտպանել զինքը։

Այն՝ որուն կեանքը, քանի մը ժամ առաջ, կը բացուէր այնքան լի անուշ խոստումներով, այլ եւս իրեն իբրեւ հօրիզոն ունէր անձուկ բանտի մը խոնաւ պատերը, եւ իբրեւ ապագայ, եղեռնադատ ատեանն ու իր զարհուրելի դատավճիռը։

Հիմակ քայլ մը ետ դառնանք ըսելու համար թէ պարագաներու ի՛նչ աղէտալի շղթայումով մը տասնըհինգ տարեկան կոյս մը այսպէս ամէն ուրախութիւններէն փոխանցուած էր վիշտերու։

Ե.

ՄԱՆԿԱՄԱՐԴ ԱՂՋԿԱՆ ՔՐՔԻԶ

Գրեթէ առտուան ժամը ութն էր, ու թէեւ տակաւին փետրուար ամսուն վերջն ըլլար, արշալոյսը՝ Քանդոնի նահանգին մէջ կը խոստանար մին այն գեղեցիկ ու գաղջ օրերէն՝ որք Երկնից օրհնեալ երկիրներէն մէկը կ'ընեն Չինաստանի հարաւակողմը։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆԳ. 27/8 ՆՈՅՄ. 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կեդրոնական Վարժարանն երէկ իւր Երրորդ Շրջանաւարտներն ընծայեց Ազգին։ Իւր տաղանդաւոր Տնօրէնին տեղեկագրին մէջ զոր կը հրատարակենք այսօր՝ ընթերցողք պիտի գտնեն թիւերու և խորհրդածութիւններու շարք մը, անսեթեւեթ ոճով ներկայացեալ, զորս կարեւոր է ի մտի ունենալ՝ ընդհանրապէս ազգային կրթութեան և ի մասնաւորի այս հաստատութեան վրայ խօսուած ժամանակ։ Տարեկան քննութեանց, ինչպէս և տեղեկագրին և երեկի ամենապարզ հանդէսին մեր վրայ բրած տպաւորութիւնը սա՛ էր թէ Ազգին կրթական գլխաւոր հաստատութիւնը տարուէ տարի ամուր հիմերու վրայ տեղաւորուելու վրայ է։ Ոչ միայն աշխատաւորներուն եռանդեան և ձեռք բերած արդիւնքին մէջ նուազում չկայ, այլ և կարելի է ըսել թէ ամ ըստ ամէ Կեդրոնական Վարժարանն աւելի կարեւոր դեր մը կը բռնէ ազգային կրթութեան գործին մէջ, և հետզհետէ կը մօտենայ իտէալին զոր իւր բարոյական հիմնադիր և կազմակերպիչներն իրենց մտքին առջեւ ունեցած պէտք է ըլլան։ Փայլուն արդիւնք ամեն անգամ ձեռք չեն բերուիր։ Հանճարներ միշտ չեն արտադրուիր, կամ, արտադրուին իսկ, անմիջապէս երեւան չեն գար, չեն յայտնուիր։ Մեծագործութիւնք չեն սպասուիր, ոչ ալ անակնկալ նորութիւնք։ Ցարատեւութիւն, տակաւ բարւոքում, «լաւ միջին մը», բայց կանոնաւոր, անընդհատ, ահա՛ ինչ որ կրնայ սպասուիլ Կեդրոնական Վարժարանէն, երբ առայժ առաջնորդող Թաղային վարժարանք կը մնան ըստ մեծի մասին նոյն յետադէմ կամ յեղյեղուկ վիճակին մէջ։ Կեդրոնական Վարժարանին նպատակն է պսակել Թաղային վարժարաններու մէջ տրուած նախնական և բարձրագոյն նախնական կրթութիւնն և դպրութեանց և գիտութեանց այլ և այլ ճիւղերուն մէջ միջնակարգ կրթութիւն մը տալ։ Որչափ աւելի զօրաւոր ըլլան հոն ընդունուող աշակերտք, եռամեայ կամ հնգամեայ ուսմանց ընթացքն այնքան աւելի յաջող կրնայ ըլլալ, և ընթացաւարտներն այնքան աւելի կարող։ Որչափ ևս վերջին տարիներս քննութիւնք խստացուած ըլլան, տակաւին շատ բան թերի է ներկայացողներուն կարողութեան մէջ, որովհետեւ շատ բան թերի է Թաղային վարժարաններուն մէջ իսկ։ Կեդրոնական Վարժարանի ուսուցչական արդի մարմինն ընդունակ է գոհացնել ուսումնական մասին աւելի խիստ պահանջումներ։ Բացառութիւններն յարգելով հանդերձ, ուսուցչական մարմնոյն թէ հայ և թէ օտարազգի անդամոց կարողութիւնն ամենուստ ճանչուած է, և ուսմանց ծրագիրն հասուն խորհրդով յօրինուած։ Միակ գիտելի բանն այս է որ այնչափ կարողութիւնք, այնչափ լաւ կարգադրութիւնք ցարդ առաւել ևս փայլուն արդիւնքով պսակուած չըլլան։ Բայց այս ալ թերեւս ժամանակի խնդիր մ'ըլլայ։

Ինչպէս ուրիշ անգամ ալ գրած ենք, Կեդրոնական Վարժարանը լոկ մեծ հանդարտութեան մը հետ նաեւ աշխատութեան սուր խթան մը պէտք է ըլլայ շատ մը Թաղական խորհուրդներու և հոգաբարձուներու։ Այն Թաղն որոյ վարժարանէն եկած աղայն կարող է ընդունուիլ Կեդրոնականի առաջին տարին, որչափ ալ աղքատ Թաղ մ'ըլլայ, ազգային կրթութեան գործին մէջ իւր պարտականութիւնը կատարած ըլլալու գիտակցութեամբ կրնայ մխիթարուիլ։ Ասիկա մեծ բարիք մ'է այն Թաղերու համար մանաւանդ ուր միշտ նեխեցուցիչ խնդիրով կը տառապին։ Իրենց ընթացաւարտներն յաջողելով հասցնել Կեդրոնականի առաջին տարին, ամեն Թաղեր վարիչներ կրնան լոկ հանդարտութիւն վայելել։ Բայց Կեդրոնականը նաև աշխատութեան դրդիչ մ'է իրենց համար. զի կան դպրոցներ ուր այսչափին ալ յաջողած չեն ի գլուխ հանել ցարդ։ Կան Թաղեր որոց ընթացքն այս ամառ վերջացնող տղաքներ կարող չէին Կեդրոնականի առաջին տարին մտնել, (օրինակի համար Ներսեսեան վարժարան Խասգիւղի։) Որպէս զի կարենային մտնել՝ պէտք էր որ դեռ տարի մ'ալ մնային. բայց տարի մը աւելի իւր զաւակները կարդացնելու դարմական կարողութիւն չէ ունեցեր Խասգիւղ, որուն աստիճանակից Թաղեր ալ դժբախտաբար պակաս չեն մայրաքաղաքիս ուրիշ կողմերը։ Այսպիսի Թաղերու համար ուրեմն Կեդրոնականը դրդիչ մ'է նոր զոհողութեան և աշխատութեան։ Բայց անդին Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանը կայ որ վեց տարի կը կարդացնէ, և չորրորդ տարիէն ելող աղայք կրնան ընդունիլ Կեդրոնականը։ Այն փառաւորութիւն մը չէ Ս. Խաչի Թաղին համար, եթէ չորրորդ տարիէն ելող իւր աշակերտները չի ճանչեր, այլ երկու տարի ևս կը կլլէ այն աղայքն որք ուսմանց բարձր ճիւղերու հետամտելու փափաք չունենալով շուկայի մէջ պէտք եղած չափն Սկիւտարի մէջ իսկ կը գտնեն։ Անդին, Բերա հազիւ կարող կ'ըլլայ իւր ընթացաւարտներն հասցնել Կեդրոնականի Ա. տարին։ Բերայի անունէն աւելի խնդրելի էր անշուշտ. բայց քանի որ շատ բան լոկ անուն է Բերայի մէջ, այսքանն ալ, այն է Նարեկեանի ընթացաւարտներուն շիտակ շիտակ Կեդրոնականի Ա. տարին ընդունուիլը մտքի անդորրութեան և խղճի հանդարտութեան գնահատելի առիթ մը կրնայ ըլլալ ամեն տեսակ հոգերով շրջապատեալ Բերայի վարիչներուն համար։

Թաղային Նախակրթարաններու ընթացքը Կեդրոնականին յարմարցնելու գործին մէջ, առաջին օրինակը կ'արժէ և կարելի է որ նոյն իսկ Ղալաթիա տայ։ Ղալաթիոյ Նախակրթարանն, որ Կեդրոնականին հետ նոյն շրջափակին մէջ ամփոփուած է, օրինակելի Նախակրթարան մը կրնայ ըլլալ, և կը յուսանք որ պիտի ըլլայ, գտնուելով նոյն վերին հսկողութեան ներքեւ։ Երբ փորձով յայտնուի թէ Ղալաթիոյ Նախակրթարանին ընթացքն աւարտողներու [illegible] մասը կրնան յաջողապէս անցնիլ Կեդրոնականի մուտքի քննութիւնն, ուրիշ Թաղերուն գործնական օրինակ մը տրուած պիտի ըլլայ, որ պիտի լուծէ տարիներէ ի վեր Թաղային միտքեր տանջող, կամ Թաղային դիւրազգածութիւններ վիրաւորող խնդիր մը։

Ծրագրի փոփոխում մը, որոյ արդիւնքը գալ տարիէն սկսեալ պիտի տեսնենք, կ'երեւի թէ գոհացում պիտի տայ ծնողներու և ուսանողներու գանգատին թէ չափէն աւելի «ութիւններ» կը ծանրաբեռնեն նոր սերունդին միտքը։ Թաղային վարժարաններէն եկող աղայք Կեդրոնականի մէջ երեք տարի ևս ուսանելով, թէ լեզուաց և թէ գիտութեանց մէջ բաւական բան սորված պիտի ըլլան՝ ամենօրեայ կեանքի պահանջումները կատարելու։ Այս ճիւղերէ մին կամ միւսն յառաջ տանիլ և մասնագիտութեան մը պատրաստուիլ խնդրողներ կարող պիտի ըլլան երկու տարի առանձին աշխատիլ կա՛մ գիտութեանց և կա՛մ լեզուաց ու դպրութեանց ճիւղին։ Գիտենք թէ ամեն քաղաքակիրթ երկրաց մէջ միջնակարգ կրթութեան յատակին [illegible] մ'է։ Բայց քանի որ հայերէնի և թուրքերէնի բազմաթիւ ճիւղերը բացառապէս ծանրացուցած են մեր մէջ ուսմանց յայտագիրը, կը թուի թէ Կեդրոնականի մէջ առաջին անգամ փորձուող այս նորութիւն իմաստուն խորհուրդէ մը թելադրուած է և լաւ արդիւնք կրնայ տալ։

Իրեն յատուկ առաւելութիւն մ'ունի Կեդրոնականը, զոր չէ կարելի անտես ընել՝ ազգային կրթութեան ապագային վրայ խորհած ժամանակ։ Որչափ ալ մա՛րդն է որ կը գործէ, ինչ որ ալ Կեդրոնականը պարտական ըլլայ իւր արդի Տնօրէնին, բայց անձնական հանգամանքներէ ըստ կարի քիչ ազդուող հաստատութիւն մ'է Կեդրոնականը։ Կրնայ ըլլալ որ այս կամ այն վարժարան այս կամ այն անձէն բացարձակ կախում ունենայ, անձի մը փայլուն տաղանդէն, հանճարեղ մասնագիտութենէն և եռանդուն ու ճարտար գործունէութենէն ստանալով բոլոր մղումը։ Կան կրթական և այլ հաստատութիւններ որք անձի մը դրոշմը կը կրեն։ Կեդրոնականն այնպէս չէ։ Այնպէս չըլլալն ինչ ինչ նկատումներով անպատեհութիւն մը կրնայ թուիլ. բայց յարատեւութեան տեսութեամբ անշուշտ առաւելութիւն մ'է որ Կեդրոնականն հաւաքական աշխատութեան մը արդիւնքն ըլլայ։ Այսպիսի հաստատութեան մը յառաջդիմութեան համար Ազգին ամենէն կարող գլուխները կրնան խորհիլ, և միշտ ժամանակին պահանջումներուն համապատասխան վիճակի մէջ դնել զայն։ Երկարատեւ յոյսեր կրնան սածուիլ այսպիսի հաստատութեան մը վրայ, և ապագայ մեծագոյն արդեանց ակնկալութեամբ, ներկային աւելի համեստ արդիւնքներն համակիր ժպիտով մը և քաջալերական հաւանութեամբ մը կրնան ողջունուիլ այսօր։

Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ Գ.

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՆԿՈՂՆՈՅՆ ՎՐԱՅ

Ցարին հիւանդութեան պահուն իւր քով գտնուողներէն մին, որ կը կարծուի թէ Տքդ. Լէյտըն ինքն է, Վիէնէր Ալկէմայնէ Ցայթունկի տնօրէնին գրած է երկար նամակ մը մահէն քիչ յառաջ, յորում կ'ըսէ.

«Ցարին կեանքն այլ ևս ժամերով միայն կրնայ համրուիլ։ Կը վախնամ որ այս տողեր ձեզ հասնելուն հոգին աւանդած ըլլայ։ Ես որ ամեն օր կը տեսնեմ զինք, կը սքանչանամ իւր հոգւոյն տոկունութեան վրայ։ Անոնք որ քաջողջ վիճակի մէջ չէին տեսած զինք, ու չէին սքանչացած իւր փառաւոր կազմուածքին վրայ, որոյ հետքը չէ մնացած, պիտի չկրանեն թէ ո՛ր աստիճան աւրուած է։ Ինք իւր ստուերն է հիմա։ Սոսկալի կերպիւ նիհարցած, աչքերը խորունկցած և ամեն փայլ կորսուած, մազերն ու մօրուքը ճերմկցած են կարճ միջոցի մէջ։ Բայց իւր միտք միշտ պայծառ, իւր հոգին միշտ զօրեղ է։ Տակաւին հրամաններ կ'արձակէ անհատական և ընտանեկան ինչպէս և պետական գործերու վրայ, և զուարճալի կերպիւ կը խօսի Ալիս իշխանուհւոյն հետ, ռուսական կեանքը բացատրելով անոր, և տպաւորելով զնա ռուսական երկրին և ռուս ժողովրդեան նկատմամբ, որք շատ հեղ ծուռ նկարագրուած են օտար երկրաց մէջ։ Ցարն երէկ ըսաւ իշխանուհւոյն. «Պիտի տեսնէք որ Ռուսաստան գեղեցիկ երկիր մ'է, և ռուս ժողովուրդը կը սիրէ զանոնք որք կը սիրեն զինք։» Հակառակ բժշկաց հրամանին, ինչպէս և Կրոնշտատի Տ. Իվան աւագերէցի պատուէրին, Ցարն ամեն օր կը կարդայ նախարարական կարճ տեղեկագրեր։ Տ. Իվան աւագերէց երեսը կախած կը պտըտի, որովհետեւ Ցարը բաւական ժամանակ չի տար իրեն։ Մոլեռանդ մ'է սա, որ կ'ուզէ օրն ի բուն Ցարին հետ փակուած մնալ՝ աղօթելու համար։ Կայսրուհին ալ այնքան կարեւորութիւն չի տար այս ժողովրդական քահանային։ Կայսրուհւոյն ջղային տագնապներն ու մարելները դադրեցան, և ա՛լ չի մերժեր կերակուր։ Գիտէք որ մահէն անմիջապէս առաջ հիւանդին վրայ հանդարտութիւն մը կու գայ։ Երբ Ցարին վրայ սոյն հանդարտութիւնը դիտեցինք, կայսրուհին քաջալերեցաւ, և անկէ ի վեր քիչ մը աղէկ է։ Բայց երբ անխուսափելի աղէտը գայ, շատ կը վախնանք կայսրուհւոյն տկար կազմուածքին համար։ Իւր ապագայ հարս հոգւով չափ կը սիրէ զինք։ Ալիս իշխանուհին շատ կ'ախորժի Ռուսիոյ մէջ տեսած բաներէն։ Տեղացիներուն հետ այնպիսի սիրալիր մտերմութեամբ կը վարուի որուն չէին վարժուած անոնք։ Աղքատներուն և տղաքներուն հետ կը տեսակցի այն քիչ մը ռուսերէնով զոր սորված է։ Ցարը կ'ախորժի խօսակցել արքունեաց պատկերհան Զիչիի հետ։ Երէկ ըսաւ անոր. «Դուք միշտ կը գանգատէիք թէ իմ կեանքիս դէպքերուն գծագրութեան չէք հասնիր։ Բայց հիմակ ընդարձակ միջոց ունիք։ Կրնաք ծայրէ ի ծայր լեցնել ձեր գծագրութեան տետրակը։» Զիչի Ցարին ընկերակցած է իւր ամեն ճամբորդութեանց և որսորդութեանց մէջ, և ներկայ եղած է ամեն հանդիսական արարողութեանց, զօրահանդէսներու, ևն., գծագրելու համար։ Պիտի հրատարակէ Աղեքսանդր Գ.ի «Կենսագրութիւնն ի պատկեր», գծագրութեամբք անոր անհատական կեանքին այլ և այլ պարագաներուն։(*)

—Ռուս թերթ մը հետեւեալը կը գրէ.

«Ցարին հաստատ կամեցողութիւնը նշանաւոր էր։ Իւր խորհրդատուաց փոքրամասնութեան կարծիքն ընդգրկելու ամենեւին չէր վարաներ՝ երբ իրեն թուէր թէ իրաւունքը փոքրամասնութեան է, և իրեն ուղղակի գիրերն անձամբ կը կարդար։ Ռոմանովեան արքի գերդաստանին մէջ Ֆէոտոր և Իվան Ալեքսիէվիչ կայսրներէն ետքն առաջին կայսրն էր որ մօրուք թող տուած է։(**) Ռուսական կերակուրներն և ռուսական գինիները կը նախընտրէր, խնամով կը կարդար ռուսերէն թերթերն, և պերճանքը կ'ատէր։»

—ՆԻՔՈԼԱ Բ. կայսրն հետեւեալ յայտարարութիւնն հրատարակեց.

«Այսօր 21 Հոկտ. (Հ. Տ.) մեր խօսեցեալը, մեր հաւանութեամբ և բովանդակ Ռուսաստանի հաւանութեամբ, օծուեցաւ ըստ օրթոտոքս արարողութեան։ Ցետ այս արարողութեան, մեր խօսեցեալն առաւ Ալեքսանդրա Ֆէոտորովնա անունն և Մեծ դքսուհի և կայսերական Բարձրութիւն տիտղոսները։»

—Դաւանափոխութեան և միրոնութեան ու դրօշի արարողութիւնք տեղի ունեցան կայսերական մատրան մէջ, ի ներկայութեան Նոր Ցարին, որ ապա կատարեց նշանախօսութեան մատանիներուն փոխանակութիւնն Օրիորդին հետ։

—Թան դիտել կուտայ թէ Ռուսիոյ մէջ ըստ օրինի Ցարեւիչը կայսր է այն երկվայրկեանէն ուր իւր հայր հոգին աւանդած է։ Հետեւապէս, կ'ըսէ, զարմանալի է որ Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ ուշադրութիւն չեն բրած Պ. Ք. Բէրիէի և Պ. Շ. Տիւբիւիի կողմէ ուղղուած ցաւակցական առաջին հեռագրաց հասցէին, որք գրուած էին «Բարձր. Ցարեւիչ Նիքոլա [illegible]»։

—ՑԱՐՈՒՀԻՆ իւր քրոջ Կալլէսի իշխանուհւոյն հեռագրեց թէ «կայսեր մահն սքանչելի եղաւ. սուրբի մը պէս մեռաւ յաւիտենական հանգստեան մէջ, պատուիրելով իւր կնոջ որ օգնէ իւր որդւոյն՝ խաղաղութեան ու բարեպաշտութեան շաւղին մէջ ընթանալու։» Կալլէսի իշխանուհին հոգեվարքին հասած չըլլալով, Օտեսայի մէջ ընդունած է իւր քրոջ հեռագիրը։

—ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԿՂԵՐԸ չկրցաւ անմիջապէս հրամայել որ Ֆրանսայի եկեղեցեաց մէջ հոգեհանգստեան պաշտօններ կատարուին։ Ասոր համար Պապին հրամանի կը սպասէ։ Միայն «անհատական աղօթքներ» կրցաւ պատուիրել։

—ՑԱՐԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ.—Մեծ-դուքս Ալեքսիս, Միքայել Մեծ-դքսին 19 ամեայ որդին, թոքախտէ ծանրապէս վարակեալ, չկրցաւ Ռուսիա մնալ, և Ցարին մահուան հետեւեալ օրը մեկնեցաւ՝ Սան Ռէմօ երթալու համար։

—ՎԻՔՏՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Արքունի Շրջաբերականին մէջ հետեւեալ տողերն հրատարակել տուաւ.

«Վեհ. Թագուհին ամենախորունկ ցաւով լսեց Ն. Կ. Վեհափառութեան Ռուսիոյ Կայսեր հիւանդութեան աղետալի վախճանին գոյժը։ Թագուհին, որ խնամութեան այնքան կապերով միացեալ է Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին հետ, ամենաջերմ համակրութեամբ կը ցաւակցի վշտահար կայսրուհւոյն և անոր ընտանիքին, որպէս նաեւ երիտասարդ կայսեր, որ ի մօտոյ ամուսնութեամբ պիտի միանայ Վեհ. Թագուհւոյն թոռան հետ, և զոր Թագուհին անկեղծօրէն կը յարգէ և կը սիրէ։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Պ. տը Պըլովից կ'ըսէ թէ վերջին տարիներս ի Ֆրանսա ամեն բան քննադատուած է, նոյն իսկ կրօն և հաւատք, և ո՛չ մէկ իշխանութիւն խնայուած է։ Բայց ո՛չ մէկ լրագիր, ո՛րքան ալ վարնոց ըլլայ, չէ համարձակած Ռուսիոյ դէմ գրել, անախորժ բան մ'ըսել հանգուցեալ Ցարին նկատմամբ։ Ռուսիոյ նկատմամբ Ֆրանսայի յարումը ցուցնելու համար, ասկէ աւելի վճռական ապացոյց չէր կրնար ըլլալ։ Ֆրանսա այս աստիճան կը սիրէ զՌուսիա՝ կարծելով թէ Ֆրանսայի միջազգային կացութեան բարւոքումն Ռուսիոյ դաշնակցութեան շնորհիւն է։ Եւ սակայն, կարելի է որ ժամանակի բերմունք և Ֆրանսայի իրական յառաջդիմութեանց արդիւնք ըլլար այն բարւոքում։

(*).—Զիչի նկարեց կայսրը մահէն անմիջապէս ետքը, անկողնոյն վրայ տարածուած։

(**).—Նիքոլա Բ. ևս յայսմ իւր հօր կը նմանի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒԳԸ. — ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՓԱՐԻԶ, 6 Նոյմ.—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոդօ այսօր ընդունեց Չինու դեսպանին այցելութիւնը։

—Երեսփ. Ժողովին և Ծերակոյտին մէջ, ատենապետներն յանուն ֆրանսական ազգին ցաւ յայտնեցին Ցարին մահուան համար, հաստատեցին երկուց ազգաց անխախտ բարեկամութիւնն, և ծափահարութեանց մէջտեղ նիստը դադրեցուցին ի նշան սգոյ։

ՇԱՆԿԱՅ.—Եունկ զօրավարին հրամանաց ներքեւ գտնուող չինական բանակն, որ Քիէն-Լիէն-Չինկէ քաշուած էր Եամակադա մարեչալին մօտենալը տեսնելով, այժմ խիստ հրամաններ ստացած է պաշտպանելու այն կիրճեր որք Բեքին տանող ճամբուն կը տիրեն։

ԵՈՔՈՀԱՄԱ.—Լուր եկաւ թէ ճաբոնական բանակը գրաւած է զՊորդ Արթուր։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռուսական եկեղեցւոյն մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօնին ներկայ էին կայսրն, իւր որդիք, վարչապետ Հօհէնլօէ իշխան և բոլոր դեսպանք։ Կայսրն և վարչապետն ապա այցելեցին ռուս դեսպանուհւոյն։

ՀՌՈՄ.— Հոգեհանգստեան պաշտօնին ներկայ էին Պ. Քրիսբի ի դիմաց Թագաւորին, նախարարք և դեսպանք։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիոյ Երեսփ. ժողովոյն մէջ ատենապետն յանուն ազգին ցաւ յայտնեց Ցարին մահուան առթիւ, որ փորձեալ բարեկամ մ'էր Աւստրիոյ համար, և հզօր պաշտպան խաղաղութեան։ Միաձայնութեամբ որոշուեցաւ այս յայտարարութիւնն արձանագրել ատենագրութեան մէջ։ Լեհ երեսփոխան Պ. Լէվաքովսքի խօսք ուզեց, զոր ատենապետը չտուաւ, և ժողովն օրակարգին անցաւ։

ՍՈՖԻԱ.— Սոպրանիէի նիստին սկիզբը, վարչապետ Պ. Ստոյլով ծանոյց թէ Ցար Նիքոլա Բ. իշխանին շնորհակալութիւն յայտնած է իւր ցաւակցութեան համար, և Պ. Կիրս ալ պատասխանելով Պ. Ստոյլովի հեռագրին, ըսած է թէ գոհ է տեսնելով որ Պուլկարիա ևս կը մասնակցի Ռուսիոյ սուգին։— Ուղերձի վրայ վիճաբանութենէն ետքը, վարչութեան խնդրած վստահութեան քուէն տրուեցաւ 159 անդամոց 134ին ձայնիւ։

ԹՈՒՆՈՒԶ.— Թունուզէ ի Պիզէրդա ֆրանսացի ճարտարագիտաց ձեռամբ շինուած երկաթուղւոյն բացումը տեղի ունեցաւ ուրախութեան ցոյցերով։

ԼԻՎԱՏԻԱ, 7 Նոյմ.— Ալեքսանդր Գ.ի մարմինը պալատէն եկեղեցին փոխադրուեցաւ մեծ հանդէսով։ Դագաղը կը տանէին Նիքոլա Բ. կայսր, Կալլէսի իշխանն, Յունաստանի Նիքոլա իշխանն, և մեծ-դուքսերն։ Ցետ կրօնական պաշտամանց, ժողովրդեան թոյլ տրուեցաւ մարմինը տեսնելու։ Վաղը (այսօր) ճամբայ կը հանուի դագաղը։ Նոյմ. 1/13ին կը հասնի Փեթերսպուրկ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 7.— Խորհրդարանական ընտրութիւնք հանրապետականաց (արդի նախագահին հակառակորդաց) համար փայլուն յաղթանակ մ'եղան։

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ
Գին 50 փարա

Կեդրոնատեղի Սիրվիչէն Տպարան, Սուլթան Համամ, [illegible] քով

Նաեւ կը գտնուի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Պոլիս, Մեծ-Նոր խան միջնայարկ, թիւ 48, 49, 50։

Սոյն պատի Օրացոյցը, որուն վրայ հիւանդանոցի հաստատութեան գունաւոր պատկերը կը գտնուի, Սիրվիչէն տպարանէն մաքուր և վայելուչ եղանակաւ պատրաստուած է։

Իւրաքանչիւր օրինակ հոգաբարձութեան կնիքը պիտի կրէ։

Կը հրաւիրենք թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ գաւառաց պատուարժան ազգայինս որ, բարեհաճին գնել սոյն օրացոյցէն, զոր թէ՛ աժան գնած պիտի լինին և թէ՛ այս կերպիւ ալ հաստատութեան, սատարած պիտի ըլլան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանի երրորդ շրջանաւարտից վկայականացբաշխման հանդէսին առթիւ, զոր նկարագրեցինք երէկի թուով, շրջանաւարտ ուսանողի մը կողմէ կարդացուած թուրքերէն բանախօսութիւնը ու Վարժարանի Տնօրէնին կողմէ կարդացուած տարեկան տեղեկագիրը հրատարակած ենք այս աւուր թուով, առանձին բաժնի մը մէջ։

Ազն. Շամտանճեան Եղբարք՝ իրենց հանգուցեալ մօր Տիկին Հռիփսիմէ Ա. Շամտանճեանի յուղարկաւորութեան տխուր առթիւ ցաւակցական ու համակրական արտայայտութիւններ ստացան ազգականաց ու բարեկամաց խումբն և ընտրեալ բազմութեան մը կողմէ որոնք համախմբուած էին երէկ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին։ Ցուղարկաւորաց մէջ կը նշմարուէին հայ և հայ-հռոմէական ծանօթ անձնաւորութիւններ ինչպէս նաև Եւրոպացի պատուաւոր վաճառականներու խումբ մը։

Ժամ 9ին սկսան եկեղեցական արարողութիւնք նախագահութեամբ Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազանի, որուն շուրջը կը գտնուէին Գեր. Իզմիրլեան և Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազաններն, ուխտ վարդապետներ և բազմաթիւ քահանայներ։

Դագաղը դրուած էր տաճարին մէջտեղ, ծածկուած ու շրջապատուած մանիշակազարդ խաչով մը ու չքեղ պսակներով զորս նուիրած էին Շամտանճեան ու Փանոսեան ընտանեաց անդամք, և ազգականք ու բարեկամք հանգուցելոյն։

Գեր. Հմայեակ Սրբազան խօսեցաւ դամբանականը, նկարագրելով հանգուցեալ տիկնոջ բարի ու առաքինի կեանքը, ազնուամտութիւնն ու մայրական օրինակելի հոգածութիւնը իր զաւակներուն վրայ։ Ցիշեցուց թէ ինք՝ երկար տարիներէ ի վեր իբրեւ քարոզիչ Եէնի-գաբուի եկեղեցւոյն՝ անձնապէս կը ճանչնար տիկին Հռիփսիմէն ու անոր հանգուցեալ ամուսինը՝ Աւետիս էֆ. Շամտանճեան, որոնց բարեպաշտ կեանքին ու եկեղեցասիրութեան վրայ սքանչացող եղած էր միշտ, իբրեւ նահապետական ընտանիքի մը տիպարը։ Բարեգէս Սրբազանը օրհնեց անոնց յիշատակը և երկնային մխիթարութիւն հայցեց հանգուցելոյն զաւակներուն համար որոնք հետեւող հանգիստացած են ու կը հանգիստանան, ըսաւ, իրենց ծնողաց առաքինազարդ շաւղին, և յարգելի դիրք մը ու անուն մը ունին թէ՛ իրենց առեւտրական գործունէութեանը մէջ և թէ իրենց անհատական կեանքին մէջ։

Յաւարտ դամբանականին, դագաղն հանուելով եկեղեցիէն, հանդիսական թափօրով առաջնորդուեցաւ մինչեւ Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ դուռը, ուր հետեւեցան բոլոր յուղարկաւորք և այնտեղ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին Շամտանճեան եղբայրներուն՝ Կարապետ, Միհրան, Գրիգոր և Տիրան էֆէնտիներուն որոնք սպասկիր կը հետեւէին դագաղին։

Այնտեղէն, դագաղը մեռելակիր կառքով մը փոխադրուեցաւ Էտիրնէ-Գափուի դուրսի ազգ. գերեզմանատունը ուր հանգուցեալ տիկնոջ մարմինն ամփոփուեցաւ Շամտանճեան ընտանեաց դամբարանին մէջ, իր ամուսնոյն գերեզմանին մօտ։ Բարեկամք և մտերիմք՝ Շամտանճեան էֆէնտիներուն ընկերացան մինչեւ գերեզմանատուն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Բեթրաք էֆէնտի Լամպրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ՝ փոխան ծաղկեփունջի ի նպաստ հաստատութեանս բարեհաճած են նուիրել

Ռուբէն էֆ. Սէմերճեան	ղրշ. 108
Տօքթ. Նիկողայոս էֆ. Լամպրեան	» 108

(Հոգաբարձութիւն)

Լամպրեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամեն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԲԵԹՐԱՔ ԷՖԷՆՏԻ ԼԱՄՊՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին այս տխուր առթիւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Պրուսայի Ուշագ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Բէհճէթ էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Չօրումի, որ կատարեց օրինական երդումը։

Մուսուլի Զախօ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սիւլէյմանիյէի երեւելիներէն Մահմուտ Փաշազադէ Սալիհ պէյ։ Գրուեցաւ տեղական կառավարութեան որ Սալիհ պէյ կատարէ օրինական երդումը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ արկածելոց Նպաստամատոյց յանձնաժողովը 47,200 ղրուշ բաշխած է թաղապետութեան Գ. շրջանակին մէջ գտնուող այն կալուածոց, որք երկրաշարժէն վնասուած էին։ Նպաստներու գումարը մինչեւ հիմայ 2,775,683 ղրուշ եղած է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Բարձր. Րիզա փաշա առջի օրը այցելեց Թէփխանէի կայս. գործարանն և հոն կատարուած աշխատութիւններն աչքէ անցուց։ Ն. Բարձրութեան կընկերանային զինուորական գլխաւորներու յանձնաժողովին անդամները։

ԵՒԳԱՖԻ նախարար Ապտուլլահ Ղալիպ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է, տակաւին ապաքինած չըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նիստին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քամպօն, որ արձակուրդով Բարիզ կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՆԻՔՈԼԱ Բ. կայսրը Յունաց Պատրիարքին ցաւակցական հեռագրին պատասխաներ է հեռագրով մը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ շատ զգածուած է իր նկատմամբ յայտնուած բարեմաղթութ զգացումներէն։

—Պուլկարաց Գեր. Էկզարքն ալ իր ցաւակցական և շնորհաւորական հեռագիրներուն ի պատասխան շնորհակալութեան հեռագիր մը ընդուներ է Ռուսիոյ կայսերական դիւանատունէն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմոֆ, որ երէկ Լիվատիա ուղեւորեցաւ, չքեղ պսակ մը կը տանի իր հետ՝ Պ. Նէլիտոֆի ու դեսպանատան պաշտօնէութեան կողմէ նուիրուած, որ պիտի դրուի Աղեքսանդր Գ. կայսեր դագաղին վրայ։

—Պ. Նէլիտոֆ Բեդրպուրկ պիտի ուղեւորի, հանգուցեալ կայսեր յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ.— Առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ որոշումները կը հաղորդէ մեզ.

—Եւրոպայէն երկաթուղիով եկող ուղեւորներուն համար Ճիսըր-Մուսթաֆա փաշայի ու Չիպէֆչէի մէջ հաստատուած 24 ժամու քարանթինան ջնջուած է։

—Սեւ ծովու ռուսական ծովեզրէն (ռուսեւռումանական սահմանագլուխէն մինչեւ Կէրչ) եկող նաւերուն համար հաստատուած բժշկական այցելութիւնն ու ապախտումը, ինչպէս նաեւ այն բժշկական այցելութիւնը որ հաստատուած էր Մարսիլիայէն, Անվերսէն, Ամսթերտամէն, Ռոթերտամէն ու Լահէէն եկող նաւերուն համար, ջնջուած են հոկտ. 26էն սկսեալ։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՅԻ գահաժառանգ իշխանին կրտսեր որդին՝ Քարլ իշխանը չորեքշ. օրը մայրաքաղաքս կը հասնի [illegible] քորվէթով, որուն սպայակոյտին անդամ է։ Այդ Քորվէթը, որ առջի օրը ճամբայ ելած է Մալթայէն, 1,200 թօնօ տարողութիւն ունի և 12 թնդանօթ։ 14 սպայներ կան մէջը և 183 նիւթասպայներ ու նաւաստիներ։

Քարլ իշխանը 22 տարեկան է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է, պաշտօն ունենալով հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել որպէս զի Ղալաթիոյ քարափին վրայ շինուելու վրայ եղող մաքսատանց գործառնութեանց մէջ շփոթութիւնք չծագին, որովհետեւ այդ մաքսատանց գործառնութիւնք մէկ տեղի մէջ պիտի կատարուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ ներքին ճիւղն որոշած է որ թղթատարական սուրհանդակներուն ընկերանան պէտք եղած թիւով ոստիկան-զինուորներ՝ կառավարական պաշտօնատանց ինչպէս նաեւ վաճառականներու յատուկ դրամներն ու գոյքերը պահպանելու համար։ Այս որոշման գործադրութեան մէջ թերացողները պատասխանատու պիտի ըլլան։ Այդ առթիւ պատրաստուած տեղեկագիրը մատուցուած է Բ. Դրան։

ԲԵՏՐՍԲՈՒՐԿԻ օսմանեան դեսպանատունը Արտաքին գործոց Նախարարութեան գրած է ռուս կառավարութեան կողմէ տեղւոյն պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակեալ մաքսային սակացոյցն, որ յանձնուած է Մաքսային վերատեսչութեան։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Մուշի մէջ եօթն օրէ ի վեր քոլերայէ դէպք չէ պատահած։

—Ատափազարի մէջ հոկտ. 23էն 24, կին մը վարակուած է։ Առաջուընէ բռնուածները դարմանուելու վրայ են։

—Էտիրնէի Թըրնովաճըք գիւղաքաղաքին մէջ հոկտ. 24էն 25, դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ.— Ծնողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի վերստին, որպէս զի անոնք որ պատուաստել կամ կրկնապատուաստել տուած չեն իրենց զաւակները, փութան ձեռք առնել այդ զգուշական միջոցը։ Լ. Հէքիմի տեղեկութիւններուն նայելով, ծաղկախտը տարածուած է ի Զէյթին-Պուռնու, Բանկալթի և Խասգիւղ։ Այս վերջին գիւղին մէջ, ամենէն աւելի մահաբերութիւն կը պատճառէ, քանի որ պատահած դէպքերու 100էն 90ը մահացու կըլլան։ Պէյօղլուքէրէյի մէջ ալ մէկ քանի դէպքեր պատահած են. նոյնպէս Այնալըչէշմէի կողմը։

ՄԷՐՍԻՆԷՆ կը գրեն թէ արմտիքներու և այլոց գներն ինկած են և այդ վիճակին մէջ ալ գնողներ հազուագիւտ են։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ. — Սելանիկի վարժարանին մէջ շերամաբուծութեան դասարան մը հաստատուած է։

ՔՈՒԼԷՐԱ.— Առողջապահական վարչութեան տեղեկութիւն տրուած է թէ Բօթիէն մէկ ժամ հեռու գտնուած տեղ մը քոլերայի դէպք մը պատահած է։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը գրած է Մաքսային վերատեսչութեան թէ օտար երկիրներէ բերուած անասուններու, մորթերու և բուրդերու համար առողջապահական կայարաններէն տրուած ծանուցագրերը պէտք է իբրեւ վկայական նկատել. իսկ մուշտակի համար բերուած մորթերն եթէ մաքրուած չըլլան՝ անոնց համար պէտք է առողջապահական վկայագիր պահանջել։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 2½ին հրդեհ ծագեցաւ ի Բերա Կալաթա Սէրայի բաղնիքին ետեւը գտնուած սենեակներէն։ Թէ այդ սենեակներն և թէ ուրիշ խանութ մը այրեցան։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ Էմինէ անուն կին մը իր կեսուրը ծեծած, սանդուխներէն վար նետած եւ այդպէս մահուանը պատճառ եղած ըլլալով, ի մօտոյ պիտի դատուի տեղւոյն Նախնական դատարանին առջեւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ, պելճիական և սերպիական դեսպանք իրենց ամարանոցներէն Բերա փոխադրուած են։

ԱՐԿԱԾ.— Երէկ Պոլսոյ կողմը Ըրղատ Բազարի մօտ, Թրամուէյի կառք մը զարնուեցաւ ածուխ կրող սայլի մը, որ կոտրեցաւ և սայլապանն ալ կառքին տակ մնալով վիրաւորուեցաւ։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալութիւնը խնդրած է Բ. Դուռնէն բարեփոխել տալ արմտեաց և ապրանաց փոխադրութեան համար Ռումէլիի երկաթուղւոյ ընկերութեան կողմէ առնուած գինը, որովհետեւ այդ գին Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումէլիի մէջ առնուածէն բարձր է և Էտիրնէի մէջ արմտեաց գներու անկումը կը շարունակէ։ Այս խնդիր յանձնուած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԸ. — Սապահ կիմանայ թէ Սիրքէճիի մաքսատան պաշտօնեաներէն մին՝ Եւրոպայէ եկող անձէ մը ութ ֆրանք առեր է՝ անոր անձնական կարասիներուն մէջէն, որք մաքսատուրքի ենթակայ, չեն գտնուած մէկ քանի կտոր փոքր գոյքերու համար, և այդ դրամը ոչ մէկ տետրակի մէջ արձանագրեր է։ Մաքսային վերատեսչութիւնն իմանալով հրաման տուած է նոյն մաքսատան տնօրէնին քննութիւններ կատարել այդ պաշտօնէին նկատմամբ։

ՉԷՅԹՈՒՆ գաւառակին նորընտիր գայմագամ Հասան Թահսին էֆէնտի, որ իր պաշտօնատեղին նոր ժամանած էր, մեռեր է։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Ճարտարագէտ Պ. Բէս աղերսագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, մենաշնորհ խնդրած է տախտակամածի սունկէ տախտակներ շինելու համար։ Այդ աղերսագիր յանձնուած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԱՆԱՏՕԼԸԻ երկաթուղեաց ընկերութիւնը տեղեկագրած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ Էսքիշէհրէն Քէօթահիա շինուելու վրայ եղող գծին շինութեան յանձնառու Պ. Պ. Պօնիֆէի ու Լաքօրթի վրայ յարձակող աւազակաց՝ անոնցմէ յափշտակած գումարին ճիշդ քանակութիւնը 1200 ոսկի է։ Այդ տեղեկագիր մատուցուած է Բ. Դրան, որ հրամայած է տեղական կառավարութեան հարկ եղածն ի գործ դնել այդ դրամները ձեռք անցնելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը հեռագրեն թէ անցեալ գիշեր քաղաքին մէջ տպարանապետ Պ. Սալիսթորի թուղթի մթերանոցէն հրդեհ ծագելով այրեր է։ Մթերանոցին մէջ գտնուած ապրանքները 1500 անգլ. ոսկւոյ ապահովագրուած են եղեր և շէնքն ալ 1800 ոսկւոյ։

ՊԻՐԷՈՒԻ օսմանեան նորընտիր փոխհիւպատոս Մինէճճի պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութեան արկղակալ Շապան էֆէնտիի և ուրիշ մէկ քանի պաշտօնէից նկատմամբ՝ Բերայի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազին կողմէ տրուած տեղեկագիրը յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին։

ՇՔՈՏՐԱԻ նահանգին մէկ քանի տեղերուն մէջ ծաղկախտ երեւան ելած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնն, ըստ խնդրանաց տեղւոյն կուսակալին, պատուաստի նիւթեր ղրկած է։

ՀՕՏԷՅՏԱԻ կառավարչին դէմ Նէժտի կուսակալութեան կողմէ եղած բողոքներու քննութիւնը յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ ներքին ճիւղին։

ԷՅՈՒՊԻ Պահարիյէ անուն տեղը գտնուած հանքին համար կըսուի թէ ոչ թէ քրոմ՝ այլ կայծքար է։ Ասոր մէկ նմոյշը տարրալուծուելու համար Արքունի Փողերանոցը ղրկուած է, որովհետեւ կը կարծուի թէ անոր հետ հանքային ուրիշ նիւթեր ալ խառնուած ըլլան։

ԱՅՏԸՆԻ համանուն գաւառին կառավարիչ Բաղըր պէյ, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ։

Ընթերցողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Կրէշըմ Լայֆ կեանքի ապահովագրական ընկերութեան շրջաբերականին վրայ զոր հրատարակած ենք ներկայ համարիս մէջ։ Կրէշըմ Լայֆը անգլիական ապահովագրական ընկերութեանց ամենէն աւելի ծանօթ ու կարող ընկերութիւններէն մէկն է, տարիներէ հետէ ներկայացուած ի Թուրքիա, ուր բազմաթիւ յաճախորդներ ունի թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառաց մէջ։ Այն նպաստաւոր դիւրութիւնները զորս կարող է ընծայել և իր բացարձակ պատուաւորութիւնն երաշխիք մըն են թէ իր գործերը յարաճուն բարգաւաճում մը պիտի ունենան այստեղ։

Ապահովագրական գործերու մէջ Ապտուլլահ Տիրան էֆէնտիի ունեցած ձեռնհասութիւնը և այն համակրութիւնը զոր գիտցած է շահիլ միշտ իր յարաբերութեանց մէջ, գուշակել կու տան թէ բարւոք ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ յիշեալ ընկերութեան, որ անոր յանձնած է Եւրոպական Թուրքիոյ ճիւղին տնօրէնութիւնը։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Աւասիկ, Կեդրոնական վարժարանի երէկի հանդէսին մէջ շրջանաւարտ ուսանողի մը կողմէ կարդացուած թուրքերէն բանախօսութիւնը.

Պու մէքթէպտէ ուլում ու ֆիւնունը մուֆէնէվվիէտէն պէհրէեապ օլարագ իւղու չահատէթնամէլէրի ալմաղա մուվէֆֆագ օլուշըմըզ չէրէֆֆէրրայի սէրիրի չէվքէթ ու իգլալ օլան համիի ազամը իւմ ու իրֆան վէլիյի նիյմէթի ամմէի օսմանեան վէլիյի նիյմէթի պի միննէթիմիզ Բատիշահըմըզ Բատիշահը մէալի բէնահ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին մէմալիքի մահրուսէի շահանէլէրինտէ թէվսիի մէարիֆ էմրինտէ մէշհուտը չէշմի իֆթիխար վէ մահմէտէթի ճիհան վէ ճիհանպան օլան ավաթըֆը սէնիյէի հազրէթի Ծիհանտարիլէրի սաէյինտէ տիր։ պինաապէրին պիլճիւմլէ էրպապը թահսիլ իլէ պէրապէր պիգ տաիի էօմրիւմիւզին սօն զէմանընա գատար ինայաթը ճէլիլէի հազրէթի Զըլլուլլահիլէրինին միւթէչէքքիր վէ միննէթտարը օլաճաղըմըզը վէ նէ գատար արզը շիւքրան իթսէք էլթաֆը ինայաթը Հիւմայունըն պինտէ պիրինին էտայի հագգը թէչէքքիւրինէ միւքթէտիր օլամայաճաղըմըզը պու մէքթէպէ վէտա իտէճէյիմիզ չու տագիգատա տախի թէզքիար իտէր վէ զաթը մէալի այաթը հազրէթը Վէլիյի նիյմէթի ազամիլէրինին տիւնեալար տուրտուգճա քէմալի սաթվէթ վէ իգլալ իլէ թախթը ալի պահթը հիւմայունլարընտա պէրգարար օլմալարը տուայի պի րիյաընը պու վէսիլէի ճէմիլէ իլէ տախի քէմալը չէվք վէ խուլուս իլէ թէքրար էյլէրիզ

Բատիշահըմ չօգ եաշա

Աւասիկ Կեդրոնական վարժարանին Տնօրէն Յարութիւն էֆ. Ն. Մոստիչեանի կարդացած տարեկան տեղեկագիրը.

Գերաշնորհ Տեղապահ Սրբազան Հայր
Գերապատիւ և Արժանապատիւ Ս. Հարք
Մեծարոյ Տեարք և Տիկնայք

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի տեսչութիւնը պատիւ ունի յանուն Խնամակալութեան ներկայացնելու Ձեզ, Վարժարանիս երրորդ շրջանաւարտները, և Ազգ. Կեդր. Պաշտ. Վարչութեան մատուցանելի տեղեկագրոյն վերապահելով վերջացող 1893—4 տարեշրջանի մանրամասն համարատուութիւնը, պարտ կը համարի այդ մասին ընդհանուր գաղափար մը միայն տալով բաւականանալ այսօր։

Յայտնի է արդէն թէ 1886ին բացուած է Ազգ. Կեդր. Վարժարանը, հաստատեալ՝ նախաձեռնութեամբ հոգելոյս Ներսէս Պատրիարքի, որոյ միշտ օրհնեալ յիշատակը օրհնեցինք հանդիսաւոր կերպով այս առաւօտ ալ։ Սոյն թուականէն մինչեւ ներկայ 1894—95 տարեշրջանի սկիզբը մտից քննութեան համար արձանագրուած են 762 աշակերտք և ասոնց 428ը յաջողած են ընդունուիլ վարժարան։ Վերջացող 1893—94 տարեշրջանի մէջ աշակերտաց ընդհանուր թիւն էր 135։

Տեսչութիւնը ուրախութեամբ կը յայտարարէ յանուն Խնամակալութեան թէ այս 1893—94 տարեշրջանը ամեն կերպով բեղմնաւոր տարի մ'եղած է վարժարանիս համար. սոյն տարւոյ մէջ գործադրելու համար գծուած ծրագիրը, որոյ մասին ընդարձակօրէն խօսուեցաւ անցեալ տարի վկայականաց բաշխման հանդիսին, իւր ամբողջութեամբը գործադրուեցաւ։ Եռամսեայ ու երկամեայ երկու շրջաններու բաժանումը կատարուեցաւ մեծ յաջողութեամբ, ու մանաւանդ բարձրագոյն երկամեայ շրջանին մէջ դպրութեանց ու գիտութեանց յատկացեալ երկու ուրոյն ճիւղերու հաստատուիլը, անհրաժեշտ պէտք մը գոհացնելով մեծ ընդունելութիւն գտաւ առհասարակ ծնողաց կողմէն, այնպէս որ մինչեւ 92-93ին 121 աշակերտ միայն ունէր վարժարանս, ծրագրոյ սոյն փոփոխութեան վրայ 135ի բարձրացաւ աշակերտաց թիւը 93-94ին, ու մինչեւ 156 հասաւ այս տարի։

Վերջացող տարեշրջանի մէջ առաջին շրջանի երեք կարգերը, Ա. Բ. Գ. կանոնաւոր կերպով աւարտեցին իրենց համար գծուած ուսմանց ծրագիրը։ Ամեն աշակերտէ առհասարակ պահանջուեցաւ թէ՛ գրական և թէ գիտական ուսմանց մէջ համընթաց յառաջդիմութիւն մը, առանց թոյլատուութիւն ընելու որ միայն մէկ ի հանդէս բերուած յաջողութիւն մը ծածկէ միւսին տկարութիւնը. կարգ փոխելու համար իւրաքանչիւր աշակերտէ պահանջուեցաւ հարկ եղած օրինական միջին թիւն ստանալ, խստիւ անխտրօրէն, թէ գրական և թէ գիտական ուսմանց մէջ, ու այսպէսով առաջին եռամեայ շրջանն աւարտող աշակերտք կատարելապէս պատրաստուած կը գտնուէին ոև է առեւտրական գործով կամ արհեստով մը զբաղելու և կամ շարունակելու իրենց ուսումը դպրութեանց կամ գիտութեանց ճիւղին մէջ, ըստ իրենց նախասիրութեան։

Սոյն տարեշրջանի մէջ առաջին շրջանը աւարտեցին 20 աշակերտք, որոց մին Կայսերական բժշկական վարժարան ընդունուեցաւ, ուրիշ մը Պոլսոյ մաքսատունը պաշտօնի անցաւ, երրորդ մը վաճառականի մը քով գործակատար-գրագիր եղաւ ու չորրորդը ճարտարապետութիւն սորվելու համար կ'աշխատի Եւրոպա երթալու միջոցները գտնելու. Մնացեալ 16 աշակերտք վարժարանիս բարձրագոյն շրջանն եկան, 11 ը Դպրութեանց ու 5 ը Գիտութեանց աշխատելու համար մասնաւորապէս։

Ահաւասիկ սոյն 20 աշակերտաց անուանք.

Անդրանիկ	Բ. Քիրէչճեան	Պոլսեցի
Արամ	Դ. Ունճեան	»
Արմենակ	Ե. Համամճեան	»
Արտաշէս	Գ. Գարունեան	»
Արտաշէս	Պ. Ճիգմէճեան	»
Արտաւազդ	Խ. Հանըմեան	»
Գրիգոր	Ա. Բամպուգճեան	»
Գրիգոր	Յ. Գալֆաեան	Պրուսացի
Թորգոմ	Յ. Գալընեան	Պոլսեցի
Լեւոն	Ս. Սինանեան	Պարտիզակցի
Խաչիկ	Ա. Իտարէճեան	Պոլսեցի
Ծերոն	Ս. Աբրահամեան	Գայսէրիցի
Ղազարոս	Ս. Կոնիկեան	Քէմախցի
Մատթէոս	Թ. Երեցեան	Արմտանցի
Յակոբ	Կ. Ջիւրայեան	Պոլսեցի
Յովհաննէս	Պ. Տէյիրմէնեան	Թէքիրտաղցի
Որդիկ	Ք. Բուլճեան	Պոլսեցի
Ռուբէն	Ս. Եուսուֆեան	Գայսէրիցի
Վահան	Յ. Գրիգորեան	Պոլսեցի
Վարդավար	Տ. Աբիսողոմեան	Պոլսեցի

Գալով բարձրագոյն շրջանի, վերջացող տարւոյն մէջ մէկ դասարանը միայն, այն է Չորրորդ, ունէր իր գրական ու գիտական բաժանումները. Հինգերորդ դասարանը, հին դրութեան համաձայն միակ ծրագրով մը հետեւեցաւ։ Ու տարբեր կերպով ըլլալ կարելի չէր, նկատելով որ մինչեւ Դ. Դասարանի աշակերտք նախորդ տարիէն սկսեալ կը պատրաստուէին յատկապէս այն ճիւղաւորման համար, Ե. դասարանի աշակերտք հին ծրագրոյ համաձայն Դ. դասարանը կազմած էին արդէն։ Այնպէս որ ներկայ 94—95 տարեշրջանի մէջ է որ Կեդր. Վարժարանն ունեցաւ, առաջին անգամ ըլլալով, իր բարձրագոյն շրջանի երկու դասարանները, Դ. և Ե., երկուքն ալ գրական ու գիտական ճիւղերու բաժանումներով կատարելապէս կազմակերպեալ բարեփոխուած ծրագրոյն համաձայն։

Խնամակալութիւնը կը յուսայ այս նոր դրութեան երախայրիքն ընծայել Ազգին ներկայ տարւոյն վերջը, յանձին 18 շրջանաւարտներու, 12 ը դպրութեանց ճիւղէն ու 6 ը՝ գիտութեանց։

Այն պարոնները, զորս Տեսչութիւնը պատիւ ունի ներկայացնելու այսօր, կը կազմեն վարժարանիս երրորդ շրջանաւարտներու խումբը. Խնամակալութիւնը կը ցաւի որ անոնց ընկերներէն մին անձնական տկարութեան պատճառաւ չի կարենալով կանոնաւոր կերպով հետեւիլ վերջացող տարւոյ դասախօսութեանց ու մասնակցիլ տարեկան քննութեանց ամենուն ալ, զրկուեցաւ շրջանաւարտի վկայականէ, որով այս երրորդ շրջանաւարտներու թիւը փոխանակ 10 ի եղաւ 9։

Խնամակալութիւնն ու Տեսչութիւնը ոչինչ ունինք ըսելու այս պարոններու վրայօք. ինչ որ առաջին ու երկրորդ շրջանաւարտներէ պահանջեցինք, նոյնը կը պահանջենք շրջանաւարտներու այս երրորդ խումբէն ալ, կյուսանք որ իրենք՝ իրենց գործերով խօսին։ Խղճի մտօք կը յայտարարենք միայն, թէ ամենքն ալ առհասարակ պարտաճանաչ ու աշխատասէր աշակերտներ եղած են. ու կը հաւատանք թէ այդ պարտաճանաչութիւնը ու աշխատասիրութիւնը պիտի ունենան միշտ իրենց առաջնորդ վարժարանէս դուրս տարածուող աշխարհին մէջ ալ։

Այս երրորդ շրջանաւարտներու քննութիւնները կատարուեցան գրաւոր ու բերանացի կերպով յունիս ամսոյ մէջ։ Խնամակալութիւնը կը փութայ այս առթիւ իր շնորհակալութիւնը մատուցանել հրապարակաւ եկեղեցական Պատ. Հարց, Մէարիֆի և Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդոյ մեծարոյ ներկայացուցչաց, ինչպէս նաև ամեն անոնց որք հաճեցան իրենց այցելութեամբ խրախուսել վարժարանիս աշակերտներն ու պաշտօնէութիւնը։

Սոյն քննութեանց մէջ յաջող հանդիսանալով Դպրութեանց — Գիտութեանց Պսակաւորի աստիճանին արժանացան

Հրանտ	Ս. Խանճեան	Պոլսեցի
Յակոբ	Մ. Ալեանագեան	»
Ալեքսան	Յ. Գանճեան	»
Հրանտ	Յ. Նորատունկեան	»
Խաչիկ	Ն. Սարգիսեան	»
Պօղոս	Յ. Պըլըգեան	Թէքիրտաղցի

Դպրութեանց Պսակաւորի աստիճանին արժանացան

Գրիգոր	Գ. Պարտիզպանեան	Պոլսեցի
Դրաբոս	Յ. Պէզազեան	»
Զաքար	Թ. Թէրզեան	Քէօսթէնճէցի

Խնամակալութիւնը ուրախ է ըսելու թէ արդէն ասոնց մին Կայսերական Բժշկական Վարժարանն ընդունուած է, ուրիշ մը ծանօթ շոգենաւային ընկերութեան մը կողմէն պաշտօնի կոչուած է, մրցման մասնաւոր քննութեան մը մէջ ամենէն յաջողակն հանդիսանալով, երրորդ մը դրամատան մը մէջ օգնական հաշուակալ կարգուած է, երկուքը կը պատրաստուին Եւրոպա երթալ մասնագիտութիւն մը սորվելու համար և երկու ուրիշներ ալ չեգեցան վաճառականի մը քով գրագրութեան պաշտօն փնտռելու աւանդական սովորութենէ ու անոնցմէ մին սկսաւ գինեգործութեամբ պարապիլ և միւսը փորագրչութեամբ։

Գերաշնորհ Տեղապահ Սրբազան Հայր
Գերապատիւ և Արժանապատիւ Ս. Հարք
Մեծարոյ Տեարք և Տիկնայք

Կեդր. Վարժարանի այս երրորդ շրջանաւարտներով, 39ի կը յանգի ամբողջ շրջանաւարտներու թիւը. 4ը Սըվազցի, 1ը Երզնկացի, 25ը Պոլսեցի, 1ը Վանեցի, 1ը Քէօսթէնճէցի, 1ը Թէքիրտաղցի, 1ը Գայսերցի, 1ը Օրտուցի, 1 Չէնկիլէրցի, 2ը Բինկեանցի ու 1ը Կէյվէցի։

Խնամակալութիւնը ու Խնամակալութեան հետ վարժարանիս Ուսուցչական Խումբն ու Տեսչութիւնը խորին ցաւով կը յայտնեն թէ այս շրջանաւարտներէն մին որ դեռ անցեալ տարի այնքան մեծ յաջողակութեամբ կը փայլէր տարեկան քննութեանց մէջ և որոյ յիշատակն անտարակոյս կենդանի մնացած է մանաւանդ բոլոր այն եկեղեցական հարց մտքին մէջ որք ներկայ կը գտնուէին Հայ Եկեղեցւոյ բազմակողմանի պատմութեան բերանացի քննութեանց, խեղճ Արամ Նիկողոսեանը որ Սըվազ ծնած ու Կեդրոնականի մէջ փայլած էր, անագորոյն հիւանդութեան մը զոհ գնաց, ու թողուց այս աշխարհն, ուր այնքան քիչ ապրեցաւ և ուր այնքան շատ պիտի աշխատէր։

Իրենց ուսմունքը շարունակող շրջանաւարտներու վրայօք գոհացուցիչ լուրեր կառնէ միշտ Խնամակալութիւնը. կան որ բժշկութեան կ'աշխատին Բարիզ և Մօնբէլիէ, ուրիշներ որ Գեղարուեստից վարժարան կը յաճախեն ճարտարապետութիւն սորվելու համար Բարիզ կամ Լիլ, մին դեղագործութեան կը հետեւի Բարիզ, ուրիշ մը Էքսի Արուեստից ու Ձեռագործաց վարժարանը կուսանի եւ ուրիշ մ'ալ Բարիզի Էքօլ Սանթրալն ընդունուեցաւ այս տարի։ Հալքալըի Երկրագործական Վարժարանը կը յաճախէ մին եւ ուրիշ մ'ալ Կայսերական Նաւային Վարժարանը։

Ուսուցչութեամբ կ'զբաղին մեր շրջանաւարտներէն ոմանք ալ. մին, անդրանիկ շրջանաւարտներէ, որ շրջանաւարտ չեղած իսկ անուն մը շինած էր իրեն համար գրական ասպարէզին մէջ, վերջերս Եւրոպայէն վերադարձին Կեդր. Վարժարանի մէջ Մատենագրութեանց պատմութեան Ուսուցիչ անուանուեցաւ. ուրիշ մը Գայսերիի Ս. Կարապետի Դպրեվանուց բնական ու չափական գիտութեանց ուսուցչութիւնն ստանձնած է, երրորդ մը Երզրումի Սանասարեան վարժարանն հրաւիրուեցաւ իբրեւ Ուսուցիչ Հայերէնի, և ուրիշներ որք Պոլսոյ զանազան վարժարաններու մէջ կը դասախօսեն իբրեւ այցելու ուսուցիչ։

Մնացեալ շրջանաւարտք արհեստով կամ վաճառականութեամբ կզբաղին, ոմանք իբրեւ գործին տէրը, այլք իբրեւ գործակատար։

Ու ասոնց ամենուն կը հետեւի հեռուէն Խնամակալութեան հայրական գորովալից աչքն, ուր որ ալ ցրուած ըլլայ զանոնք բաղդը, ինչ միջավայրի մէջ ալ նետուած ըլլան գործելու համար, Խնամակալութեան սիրտն իրենց հետ է միշտ, ինչպէս որ տարակոյս չունինք թէ իրենց ալ հոգին Կեդրոնականի հետ է յաւէտ։

Մաղթենք ամենքս ալ որ Ներսէս Վարժապետեանի նախաձեռնութեամբ ու հայ հաւատացելոց յուռային շնորհիւ գոյութիւն ունեցող Կեդրոնական այս վարժարանի սանուցք ամենքն ալ մեր ամենուն պատուաբեր անհատներ հանդիսանան։

THE GRESHAM LIFE
(Թը Կրէշըմ Լայֆ)
Ընկերութիւն Կեանքի Ապահովագրութեան

Տ.
Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ մեր Եւրոպական ու Ասիական Թուրքիոյ տնօրէնութիւնը յանձնած ենք
Պ. ՏԻՐԱՆ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀԻ
Ընդհ. [illegible] Թուրքիոյ համար միայն
Պ. Տիրան Ապտուլլահ արտօնուած է գործակալներ, փոխ-գործակալներ, քննիչներ անուանելու, թերհաշիւներ ու վճարումներ ընդունելու։
Թուրքիոյ տնօրէնութեան հասցէն
Վոյվոտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտտին խան, Ֆրանսական Նամակատան դէմը, Ղալաթիա։
Ընդհ. Տնօրէն
Ս. Պ. Ս. ՊՕԲ

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ իչուն նէվմուէէ ալընաճագ դըչ սէպլէսիլէն գարարը գաթիյի իլզա թըչրինի էվվէլը րումինին 29ընճը ճումաա իրթէսի կիւնիւ միւրիւղէճէկինտէն թալիպ օնլարըն նէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
26 Թըշրինը էվվէլ 310 1—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսանըն ալընաճագ չալը վէ ատի գուրու ֆասուլեա իլէ նոհուտուն գարարը գաթիյի մահ հալը րումինին 31ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ միւրիւղէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն նէվմը մէզքիւրտէ վէ Մըսըր քէլլէ չէքէրինին միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան րաղիպ պուլունանլարըն սաթի բազար վէ չարշանպէ կիւնլէրի սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի Խասսայա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 1—3
26 Թըշրինը էվվէլ 310

ՍԵՂԱՆԱԻՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Հակտ. 27/8 Նոյմ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թիւ Անուանական Գիներդ		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	— —	64 20
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	44 30
» 30,382,811	100		1	» » C		— —	30 20
» 43,963,396	100		1	» » D		28 07	28 18
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	128 25	129 —
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	97 —
Ֆր. 135,631,130	500		4	Բրիորիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
	[illegible]	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 —	9 13
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	— —	4 —
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	5 10
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	39 —	36 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	412 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	8 22 1/2
Ֆր. 709,506	500	500	5	Թրամուէյ (Պարտաթուղթ		520 —	525 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	20 35	21 —
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 75
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	8 —
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	386 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) DԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	90
1 ամսուան համար	6	—
1 օրուան համար	1	25
Ռուբլի	—	53
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	60
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	1/2
Փարիզ » Ֆր.	22	75
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	18
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	1/2
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	18
20 Ֆրանքնոց	87	35
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	25
Մէճիտիյէ	108	05
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 7 Նոյմ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	44	75
» » C » »	28	80
D (Բացուած »	25	95
D (Գոցուած »	25	90
Ռումելիի Երկաթուղի »	129	75
Բրիորիթէ »	476	25
Մաքսային Պարտաթուղթ »	507	50
Օսմանիյէ »	448	75
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	473	12
Պանք Օթոման (անուանին.) »	676	25
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	65
» » 3 1/2% »	107	67
» Իտալական »	85	30
Քրէտի Լիոնէ »	773	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	913	75
Քոնդուառ տ'Էսքոնդ »	538	75
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2955	—
Եգիպտական Միացեալ »	515	62Գ.Կ.
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	120
ՎԻԵՆՆԱ 7 Նոյմ.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	69	20
Օսմ. Ռէժի »	232	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	70
« Փարիզի » »	49	47

ԼՈՆՏՈՆ 7 Նոյմ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	50
» » B »	44	87
» » C »	28	62
D (Բացուած »	25	50
D (Գոցուած »	25	63
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխաւորեալ.	97	25
» » 1894 3 1/2% Եգպ. Հրկ.ով	102	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	93
Այտընի Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	102	50
Առանձնաշնորհեալ » »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	102	31
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	—
» » 4% »	33	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	86	50
» » Նոր 6% »	100	25
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	300
ՊԵՐԼԻՆ 7 Նոյմ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	40
Ռումելիի Երկաթուղի »	112	20
Անատոլուի Երկթ. 1/4 Պրթղթ. »	93	40
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	335
» Փարիզի » 2 ամիս	——	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	60	40

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 7 Նոյմ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	25	85	Բրիորիթէ	——	—
» Երկաթուղի	128	12	Պանք Օթոման	675	62
» Ռէժի	——		Եգիպտական Միացեալ	——	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	——	—	Ֆրանսական Ռանդ 3%	102	65

ՏՈՔԹ. Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ
ՊՍԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՎԿԱՅԵԱԼ ՎԻՐԱԲՈՅԺ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՓԱՐԻԶԻ

Հաստատուած ի Բերա, Մեծ-Փողոց, Բասաժ Անատոլի, Քլիւպի դիմաց։ Բաց ի կիրակիէ, ամեն օր կ'ընդունի դիմողները ժամը 9էն 5 (Ը. Ե.)։ Հինգշաբթի օրերը կէս գին աղքատաց համար։

Ի Փարիզ, ատամնաբոյժի վկայականն ստանալէ ետք, երկու տարի եւս իւր արուեստն ի գործ դրած է հոն։ 125 19—26

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱԼՖՕՐՈՒՕ ԵՂԲԱՐՔ
ԲԷՐԱ, [illegible] 345

Գալֆօրուօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ քիչ մ'առաջ տուած են Փարիզէ եղանակիս ամեն ցեղիցի նորաձեւութեանց ճոխ մթերք մը, կանանց զգեստուց համար մետաքսեայ միապաղաղ կերպասներ, բուրդ եւ մետաքսէ հիւսուածք նոր նկարներով, Թաւիշներ, պլիշներ եւ կերպասներ եւ ուրիշ շատ նիւթեր բարձր նորաձեւութեան։

Այս վաճառատունը ի վաղուց ծանօթ, հասարակութեան վստահութիւնը գրաւած եւ ապրանքներուն գեղեցկութիւնը ընդհանուր համբաւ վայելած է։ Ապրանքներուն ճաշակին ու տեսակին ամեն հոգ տարուելով հանդերձ՝ վերջին աստիճան աժան գին որոշուած են։
163 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 5—20

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Մօրէլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռայս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս հասած է։

Իղլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուայթըրն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս կ'սպասուի Նոյմ. 14ին։

Իտօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուոտըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և Նոյմ. 10ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

ՇԷՆՔ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Ամենէն Հռչակեալ Վաճառատունն է
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Օ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ
Ազապ-գաբուի Կամուրջին գլուխը

Ուր դիմողները պիտի գտնեն առատ եւ ընտիր մթերք ամէն տեսակ շինուածանիւթերու, ինչպէս տեղական և եւրոպական աղիւսներ ու կղմինտրներ, մարմարներ, Մալթայի, Մարսիլիայի և Թրիէսթէի քարեր, անգլիական և ֆրանսական զուտ և ընտիր չիմէնթօ, գաճ (ալչը), ճամիչներու համար առողջապահական գործիքներ եւն։

Միակ ներկայացուցիչ
Ֆրանսական Freydier Gouy et Cie եւ Ingénieur H. Villeneuve գործարաններու [illegible], որ իր քանակութեան չորսէն մինչեւ տասն անգամ աւազ կը վերցնէ՝ շինուելիք գործին համեմատ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՔԱՐՕ-ՄՕԶԱՅԻՔՆԵՐՈՒ

Ջիմէնթօյի, քարօ-մօզայիքներու և ուրիշ շինութեանց յանձնառութիւնք կը ստանձնուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Գիները եւրոպական վաճառատուններէ անբաղդատելի կերպով աժան, զոր հաստատելու համար մէկ փորձը կը բաւէ։

Վաճառքներու փոխադրութեան դիւրութեան համար մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալով, փոխադրութիւնք կը կատարուին խիստ նպաստաւոր պայմաններով, այնպէս որ Պոլսոյ կողմէն յաճախորդ մը սոյն վաճառատունէն ոև է նիւթ գնելով կրնայ իր տեղը փոխադրել տալ նոյն գնով, որով պիտի գնէր Պոլսոյ կողմէն, փոխադրութեան ծախքն ալ միասին հաշուելով։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կ'ընդունին և կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ և փութով, կանխիկ վճարմամբ կամ պատուաւոր երաշխաւորութեամբ մը։

Քարօ-Մօզայիքներու պատկերազարդ ցուցակը ուզողին կը ղրկուի ձրի։
Թիւ 47 10—36

AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN
STAMBOUL RUE TAHMIS 52
ΑΒΕΔΙΣ ΑΛΕΜΙΑΝ & ΚΕΒΟΡΚ ΧΟΒΝΑΝΙΑΝ
Κ/ΠΟΛΙΣ ΟΔΟΣ ΤΑΧΜΙΣ 52
A
H
MARQUE DEPOSÉE
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
Թահմիզ փողոց 52

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ—Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.
49—52 Կ. ՊՈԼԻՍ ԹԱՀՄԻԶ ՓՈՂՈՑ 52—49
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ

Չինաստանէն և Ճաբոնէն հասած են և [illegible] նոր տարուան բերքերէն ընտիր թէյեր որոնք կը ծախուին մեր 52 թիւ վաճառատան մէջ։ Իսկ նոր պայմանագրութեան մը համաձայն՝ 49 թիւ վաճառատան մէջ անմրցելի աժանութեամբ կը վաճառուին անգլիական և ֆրանսական հազարումէկ տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, հռչակաւոր Հիւնթլէյ-Բալմէր, Բէք-Ֆրէյն և ուրիշ ականաւոր գործարաններու թարմ պիսքիւիներ, ֆրանսական գոնսէրվ լէկիւմ և ֆրուի. Նաև տեղական չորում որ Անգլիոյ մէջ իսկ մեծ համբաւ շահած է։ Ընկերութիւնս մասնաճիւղ մ'ալ ունի Պահճէ-Գաբու Մաքսատան նոր գաւ.
Թիւ 14։ 10 35—90

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 12 և 22 րդ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻՒԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ Թաննիյէ խաւրէսի հասըլաթընտան 310 սէնէսի Թըշրինի սանիսի իպթիտասընտան քիւնտիւզ էվվէլ զայեէօլնէ գատար հէվմիէ զուհուր իտէճէք Պիւյիւք Թարաֆ սէնկիրմէնին քագմօլըըն պէհէր գըէէյի ճէսիրի 10 վէ պէօյիւք Թարաֆ տէ կիրմէնին քագմօլըըն 11 վէ քասապլըն Ցինճ քէք կին 6½ բարասա վէ գասա քեբէկին 6 բարա 25 սանթիմտէ վէ խալիս չէվրէնտիրին վէ գարամօղըն կիյիշէր պուշուգ բարասա վէ ասի չէվրէնտի վէ զավիզ վէ սարը Թօզ վէ Թօզբաղըն 35էր սանթիմտէ Թալիպլի եօհաէսինտէ օլուպ Թըշրինը էվվէլը լումիւրն 29ընճը ճումա իրթէսի կիւնի պէլէսիյէյէտէ գարարը մէրկէզնէ կիւնտէն լէյլէյասըն Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ մուրանաքաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 39 1—3

Զապթիէ այի հիւմայունլար իչուն մէւսայեսը մէվգըի մունագասայա գօնուլան 8000 գըէէյի ճէսիր ըըգտարը իճնէ մասէն ետալընըն պէհէր գըէէյի ճէսիրի 45 փարայա Թալիպի եօհաէսինտէ օլուպ Թըշրինը էվվէլը լումիւրն 27ինճի կիւնինէ գատար մունագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթաալէսինա վէ 29ընճը կիւնի սաաթ 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 38 3—3

NEVRALGIES

ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՑԱՒԵՐ, կանանց ՋԼԱՅՆՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ նուազն մէկ ժամու մէջ ՏՈՔԹ. ՔՐՕՆԻԷԻ ՀԱԿԱՋՂԱՅԻԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՎ

Տուփը 3 ֆր. առաքման ծախս չիկայ։ Փարիզ Դեղ. Ռուպիէ, 23, Մոնժ փողոց եւ ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Աբօլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Բուիտօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալդօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինդու	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ճալօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ջիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Լէյօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գապօ	1000	Լօմպարտօ	[illegible]	Սարթօ	2000
Գօմօ	2700	Լօվինօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	5500	Լէմանօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	4200
Տիտօ	1500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էյնամօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Վէլօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէյպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Ցիֆայնտիա	[illegible]
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
Ֆալլօն	800	Օզլանօ	4500	Զէրօ	[illegible]
Ֆլիտօ	700	Օթթօ	2000	Մօրբինթօ	[illegible]
		Էմիրջըն Մօնարք	8000		
		Բրիդըլըն Մօնարք	8000		
		Էրդրէն Մօնարք	8100		

Իւրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուայթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 1ին և 13ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

39

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ երթեւեկութեան

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայըիս	2250
Քեանոբըուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռեթթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ՍԱՄՈՒՐՃԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնական հաշուեփակագրութիւն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչ մը։ Մեծ վաճառումնութիւն Երիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հագուստեղէններու, Ճեմարանական զգեստ գինով, ամէն մէկ արժանավայել մ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ԳԻՆ ՈՐՈՇ

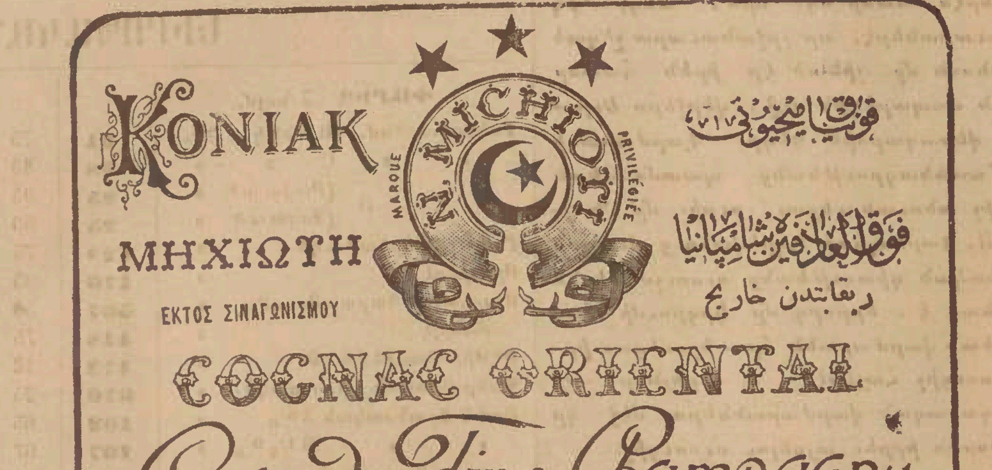

Երեք աստղով շիշը 30 գրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 գրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 գրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մառաշինօ և թէ-լ օդի շիշը 12 գրուշ։

ՏԻՐ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕՏ ՄԱՆԻՖԱՏՈՒՌ Հաստատեալ 1852
ԹԱՀԹԱ-ԳԱԼԷԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մանուֆաքդուրայ տունս քովնուէ լինելի արհեստական ակռաներ շինելու, մէկ անգամէն ամենահաստատուն ցուած ակռաները, ոսկի, ալլումին և ձեռագով լեցնել, ինչպէս նաև կը գործածեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգալու։

(Բացի կիրակէն) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէսօր։ 38

ՍԻՆԿԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ
ՇԱՀԱԾ Է ՇԻՔԱԿՕՅԻ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Բոլոր աշխարհի հանդէպ՝ Սինկէրի կարի մեքենայից գերազանցութիւնը եւ իր օրինակաց իւրաքանչիւրին մասնաւոր արժանիքը ապացուցանելու համար, նորա այլազան ընտանեկան եւ արհեստական մեքենայից տրուած են,

34 վկայական

ԿԵՂԾ ԵՆ ՁԵՒԱՑԷՔ

Ճշմարիտ Սինկէրի կարի մեքենայից իւրաքանչիւրին վրայ, անպատճառ սատանոր գծեալ յատկանիշը կը գտնուի։ Սոյն մեքենայք, ի Պոլիս եւ ի գաւառս Միսթր Կ. Նայպլինկէրի կողմանէ հաստատեալ մթերանոցաց մէջ միայն կը վաճառուին, որք են հետեւեալք. 1. Ի Ղալաթիա, Թիւնէլ փողոց, Սինկէր խան. 2. Գատըգէօյ, Վօյվօտա փողոց Թրամվայի կայարանի դիմաց Թիւ 120. 3. Բերա, Ղալաթա Սէրայի վարժարանին դիմաց. 4. Պոլիս Սուլթան Համամ Թ. 2

Թիւ 1058 71—78

Royal Windsor

ՀՐԱՇԱԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօյալ Վինտսօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան առենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին եայլն. Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է մազերու միակ վերանորոգիչն է. Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի գրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով.

Վերժինիի վարդի օպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս եւս կը ծախուի Ռօյալ Վինտսօրի ծախուած տեղերը.

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Վանտ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»-ի	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

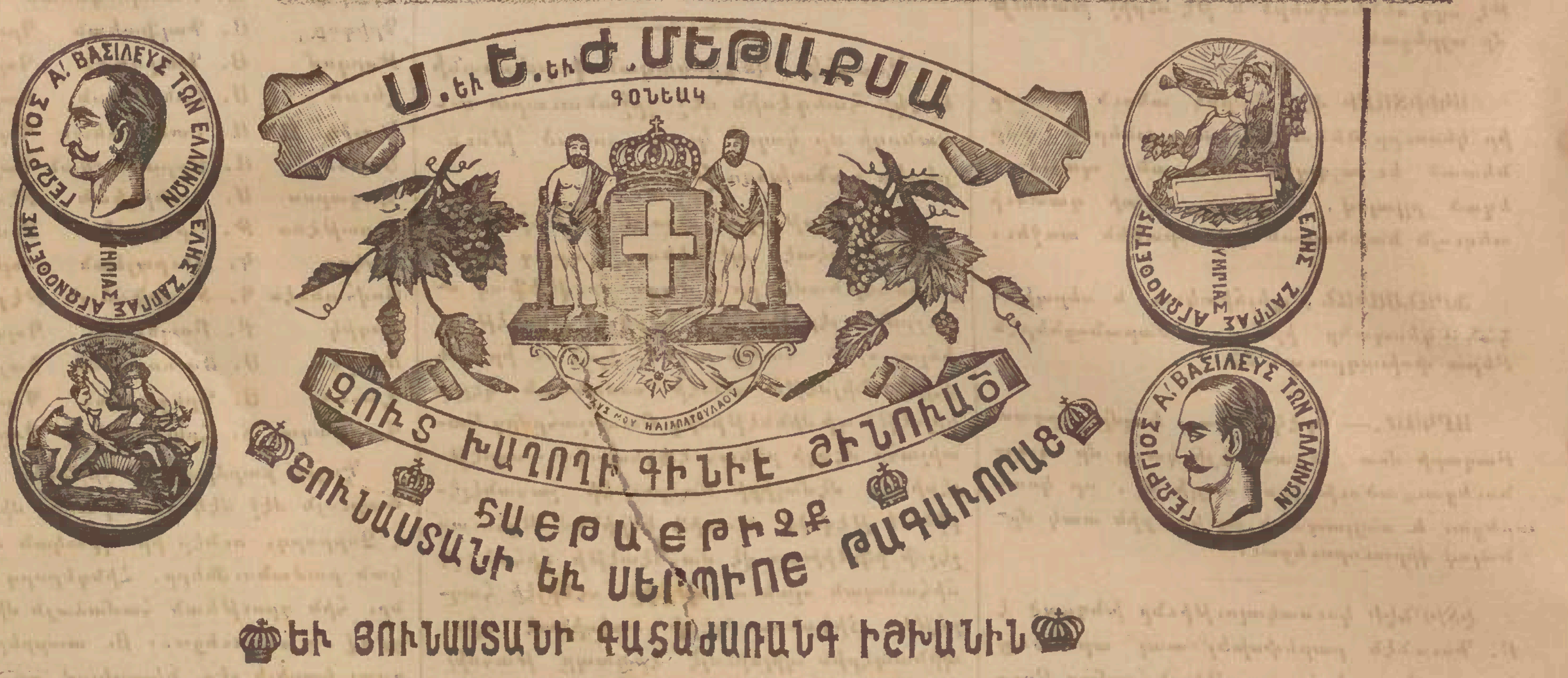
Ս. ԵՒ Ե. ԵՒ Ժ. ՄԵԹԱՔՍԱ
ԳՈՆԵԱԿ
ՁՈՒՏ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷ ՇԻՆՈՒԱԾ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΖΑΠΠΑΣ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΕΛΛΗΣ

ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԻՆ

Յունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորը եւ Յունաստանի գահաժառանգ Կոստանդին իշխանը կը գործածեն այս գոնեակը։ Հետեւեալ արուեստահանդէսներէն մրցանակ ստացած է.

Բրիւքսէլ	1894	ոսկի շքանշան գոնեակի համար	Բրակա	1894	ոսկի շքանշան գոնեակի համար զանազան ըմպելեաց համար
Վիէննա	1894	» » » »	Բրակա	1894	» » » սպիտակ գինիէ պատրաստուած գոնեակի համր.
Անվէրս	1894	» » » »	Շիքակօ	1893	մեծ մրցանակ միւսքէթ խաղողէ պատրաստուած գոնեակի համար։
Լիօն	1894	» » »			

Տարին 2,000,000 ֆրանք սպառում ամեն կողմ։ 1893 օգոստոսէն 1894 փետրուարի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ գոնեակ արտածուած է ի Թուրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մասուա, Հապէշիստան, Անգլիա, Պելճիքա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան

	տակառ	սնտուկ		տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով	70	7528	Պանէլլէնիք շոգենաւերով	5	1009
Գերմանական	70	1697	Ռուսական »	43	856
Մեսաժըրի »	4	1184	Ծօնսըն »	9	437
Ֆրէսինէի »		132	Խտիվիէ »	122	5572
Իտալական »	168	6487	Գումար	491	24902

Այս արտածումնք ապացուցուած են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերով՝ վաւերացեալ Պիրէոնի քաղաքապետութենէն։

Ամեն տեսն գործարաններու ու մթերանոցներու մէջ 500,000 օխա գոնեակ պատրաստ կայ։

Ի Պիրէոն Արիստ փողոց, Ալիբթի, Նիքեա, աղջկանց վարժարանին մօտ, Դարօ Տ'Իսթ եւ երկաթուղւոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին։ Փափաքողք կրնան այցելել եւ պատրաստութիւնները տեսնել։

Մեթաքսա եղբարք 100,000 ֆրանք պարգեւով մը կ'ապահովեն թէ իրենց գոնեակները անապակ խաղողէ ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են քիմիագէտներ ու բժշկապետներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փաթթուած վկայագրերու մէջ։

Հիւանդանոցներու մեծ մասին մէջ այդ գոնեակը կը գործածուի։

Մեթաքսա եղբարք ի Պիրէոն Ապոլոնի կամ Քարոխարաքի հրապարակը գտնուած Ամբլօա անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգելից ըմպելիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ աղւոր ռօմ կը պատրաստեն։ Այս վերջինը տակառով կը ծախուի։

Միակ ներկայացուցիչք բովանդակ Թուրքիոյ համար, Թրեանտաֆիլօբուլօս եղբարք, Ղալաթիա, Մահմուտ փողոց Թիւ 53 եւ 69։

SELS EFFERVESCENTS LE PERDRIEL

SELS DE LITHINE	ANTIPYRINE
Effervescents	Effervescente
LE PERDRIEL	LE PERDRIEL
Contre la Goutte, la Gravelle et les Rhumatismes	Contre Douleurs, Migraines, Mal de Mer, etc.
Assimilation Sûre.	Ne produisant ni Crampes ni Nausées.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇԱՒ

Ամենազօր ու կազդուրիչն՝ զօրութիւնն կորսնցուցած անձեր, Աղջկունք, Երեխայք, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջըղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ, ամենէն ազդու դեղն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Թոքախտի, Տկարութեան, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, Ջղային ուժաթափութեան ամեն դիմադրելու կազդուրման, որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ. Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 1057

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕՆԻՍԹ ՔԱՑԷԼԼԱ Ղալաթիա, Մահմուտ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՑԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ. ԽԱԶԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ չունի Օսմանեան ուրիշ քաղաքի մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակին ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գիներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մնացուած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարել մեր սկզբունքին, որ է առողջամտութիւն, ճշդութիւն, չափ և գնոց նուազութիւն։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽԱԶԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գափու։ 19

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24/5 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 25/6 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 26/7 Սեվաստոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 26/7 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 27/8 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 28/9 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Հոկտ. 25/6, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց շոգենաւերը ամէն շաբաթ կը մեկնին Լիվըրբուլէ և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատա	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մորոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Պարլօու, Լիվըրբուլէն հոս պիտի հասնի ընդհ. վաճառքով դէպի Նոյեմբեր 12 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալէքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ո. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ